A territorializmus térhóditása

Az „Országos Egyetértés" mult heti számában már röviden megemlékezett a teritoriálizmus ujjáéledéséről és ezzel kapcsolatban ennek a mozgalomnak központjából, Párisból, ahol ma a zsidó emigránsok legnagyobb tömegei élnek, a következőket irja nekünk:

Amióta a „Jewish Territorial Organisation" a Herzl-féle conizmusból feltámadt és röviddel a háború után saját elnöke és alapítója Israel *Zangwil* által feloszlattatott, a különböző centrumokban csak szervezetlen kis intellektuális csoportokba tömrültek a zsidó territoriálista mozgalom hívei. Ezek a csoportok az utóbbi időben meglepően meggyarapodtak, ami azután a zsidó telepítési szövetség megalakítását eredményezte, amely territoriális ideológia fejlesztésén kívül azt a praktikus célt tűzte ki maga elé, hogy a most ismét aktuálissá vált zsidó emigráció kérdését territoriális értelemben megoldja, ami abban konkludál, hogy a terv nélkül álló és szerteszéledő emigrációt egy közös területre vezesse, amely a legalkalmasabb a zsidó tömegek letelepedésére.

Ennek a mozgalomnak központja ma Páris. Itt zajlott le nemrégen az emigrációs és települési vezérek részvétele mellett egy konferencia, amely végül is egy szabad területnek a megszerzését tűzte ki céljául a koncentrált telepités részére. A liga elnökévé dr. *D. Levovits-Davidovits*-t választották. A liga összeköttetést szerzett svájci, németországi, angliai, lengyelországi és amerikai elvbarátokkal és az ideiglenes bizottság politikai összeköttetésekre is szert tett.

Londonban, ahol a territoriálizmusnak igen sok híve van, működik egy bizottság is a nagyhírű zsidó tudósnak és politikusnak, *Chacham dr. Moses Gaster*nek vezetése alatt. Gaster az angol sajtó képviselőinek tett nyilatkozatában kifejtette, hogy azelőtt a territoriálzmus ellensége volt, mert azt hitte, hogy ez árt a Paleszina munkának. Ma azonban, amikor az emigráció egy részét Paleszting már befogadta, ma meggyőződéses barátja a fogalomnak.

A territoriálista mozgalom Amerikában is nagy térhódításnak örvend, míg Lengyelországban „Frajland" cimen havi folyóiratuk is van, amely több európai nyelven jelenik meg.

A Dr. Welsz Miksa Kulturtársaság hatalmas kultúrterme f. évi március 3-án zsúfolásig megtelt közönséggel, mely lelkesen ünnepelte az est előadóit. Megjelentek: Horváth Miksa kormányfőtanácsos, körzeti elnök úr, Horváth Miksáné, Hirschler Samu körzeti h. elnök úr, Hirschler Samuné, dr. Ernst Ernő, dr. Ernst Ernöné, Pollacsek Nándor és neje Schusdek Ernő és neje, Mandel Sámuel és neje stb.

950 bevándorló Constancában. Constancából jelentik, hogy Lengyelországból 950 palesztinai bevándorló érkezett oda egy különvonattal, akik f. hó 6-án szálltak hajóra.

Az „ÁHÁVÁSZ RÉIM" elnöksége néhai dr. *Adler* Illés főrabbi, az egyesület egykori nagyérdemü egyházi elnökének emlékére iratott Széfer Thórának *Felavatási ünnepét* a pesti izr. hitközség Rombach-utcai templomában f. évi március hó 15-én, pénteken d. u. fél 6 órakor tartja meg.

TIVOLI FILMSZINHÁZ

VI., NAGYMEZŐ-U. 8. TEL.: 23-0-49

Csütörtöktől, március 7-től

GAÁL FRANCISKA

PÉTER

Filmoperett 10 felvonásban.

Nádas Sándor „NAGY CIPŐBEN KIS FIU" cimü szinműve nyomán.

SZŐKE SZAKÁLL

Peches ember szerencséje

Vigjáték 10 felvonásban.

MAGYAR ÉS FOX VILÁGHIRADÓK

Az előadások kezdete hétköznap 1/4, 1/7, 1/10 vasár- és ünnepnap 2 órától folytatólagosan Az első előadás mérsékelt helyárakkal. Jegyelővétel hétköznap egy órával az előadás megkezdése előtt, vasár- és ünnej nap d. e. 11 ó.

A Magyar Izr. Nőegyletek Országos Szövetsége által fenntartott ápolónőképző tanfolyamra a felvételek folyamatban vannak. A felvételre jelentkezhet minden olyan leány vagy asszony, ki érettségizett, vagy legalább a középiskola négy osztályát végezte el. Felvételi korhatár: 18—30 évig. A tanfolyam 18 hónapig tart, mely idő alatt a növendékek az e célra berendezett intézetben laknak; a bennlakás kötelező. Az ellátási dij havi 60 pengő, mely összegben bennfoglaltatik: lakás, fütés, világitás, mosás, fürdő, stb. Minden további felvilágositást a MINOSZ központi irodája: Budapest, VII, Sip utca 12. ad meg. Tel: 41—9—19.

Gondüzö ... „Nagy cipőben kis fiú" c. szinmü nyomán készült „PÉTER" c. filmoperettben Gaál Franciska és a „Peches ember szerencséje" c. vigjátékban Szőke Szakáll, Magyar és Fox világhiradó. Mindez egy műsorban a (VI., Nagymező u. 8. sz. a.) Tivoli filmszinban.

Felelős szerkesztő és kiadó:
PINTÉR MIKSA.
Előfizetési ára mellékletekkel együtt 40 pengő.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós-utca 27. Tel.: 29-0-71 18-9-98. Felelős: Dr. Kellner László.

Abbaziában

meleg tengeri gyógyfürdők a

„Residenz"

penzióban mind a négy emeleten kaphatók. Idősebb uraknak és hölgyeknek, szivbajosoknak, asztmásoknak és elmeszedésből eredő betegségeknél nagyon fontos, hogy a Residenz nem fekszik magaslaton. Óriási előnye még, hogy az összes előírt diéták pontosan betarthatók. Kitűnő konyha. A Residenzben minden kényelem és az öszes modern komfort megtalálható, folyó meleg és hideg víz a szobákban. Lift, központi vízfütés, 22 fokos meleg, tengerre néző napos, loggiás és erkélyes szobák kényelmes ágyakkal. A Residenz egészen a tengerparton fekszik és nem a tengerparttal szemben. ELSŐ KATEGÓRIA. Februári feltűnő olcsó penzióárak. Lira feleslegés. Bővebb információt nyújt Erényi Béla gyógyszerész személyesen, reggel fél 9-től este fél 7-ig. (Diana patika, Károly király út 5.) Minden levélre válaszolunk és prospektust küldünk. Telefón: 31—6—19.

Ocassió! Ilyen még nem volt! Ocassió!

500 drb paplan olcsó kiárusitása!

Kloth paplan P 9.— -től. Legfinomabb pehelypaplan P 60.— -tól

Átdolgozások a legjutányosabb áron

Dunnából pehelypaplant készitek müselyem brokáttal P 22.— -ért

PAPLANGYÁR: Budapest, VIII., Práter-utca 53.

Modern szépségápolás, végleges villanyos szőrtelenités, szemölcsirtás, quarz:

Pollák Sarolta kozmetikai intézete Andrássy-ut 32. I. Budapest, Páris többszörösen kitüntetve.

„Miracle" szőrtelenitő, „Miracle" szépségápolószerek. (Kérjen prospektust.) Dijtalan tanácsadás.

Purimi szám.

Budapest, 5695. veadar 10. 1935. március 15. Ára 40 fillér XI. évfolyam 11

EGYETÉRTÉS

ZSIDÓ POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Thék Endre-utca 20. | SZERKESZTI: PINTÉR MIKSA | Telefon: 32-4-17. — Postatakarékpénztári csekkszámla: 27.003

Nem vagyunk betolakodott faj!

(B. P.) Stern Samu kongresszust megnyitó beszédében megemlékezett a héber feliratú márványkőről, amelyet Serédi Jusztinián hercegprimás átadott ki Esztergomban és amely a honfoglalás előtti időből származik. Komoly és megindító dokumentum ez olyan értelemben, hogy zsidók éltek Magyarországon már a honfoglalás előtti időkben is. Átéltük a különböző fajok, népek sorsát, örömét és tragédiáját és híven, becsülettel kiszolgáltuk a nemzetet, amely közel kétezer évvel ezelőtt hóditotta meg a magyar földet és egybeolvadtunk célunkban és munkánkban, életszándékunkban ezzel a fajjal, a magyar néppel. Stern Samu nagyvonalú, mélyenjáró beszédéből nagyon megragadta figyelmemet ez a rövid utalás, mert egyszerre rávilágitott annak a harcnak értelmetlen, hazug és tendenciózus voltára, amelyet az utóbbi években, de főleg a legutóbbi hónapokban a magyar zsidóság, az állitólagosan „betolakodott faj" ellen folytatnak.

Mi volnánk tehát a betolakodott faj, amely egyes képviselőiben már itt volt Árpád idején és amely hű maradt ehhez a földhöz további ezer esztendőn keresztül, ellentétben azokkal a németfajúakkal, akik az utolsó száz-százötven évben, de főleg a Bach-korszakban telepedtek Magyarországra, mint Ausztria zsoldosai és a magyarság elnyomói. Hogy a magyar föld a német érzést átváltotta bennük magyar öszönné, ez szép és dicséretes dolog, de már kevésbbé szép és dicséretes, hogy ők állottak a magyar fajvédelem élére, amihez azután igazán semmi joguk nincsen. Az ember meglepődik, ha kezébe veszi a különböző szélsőjobboldali lapokat és minden kétséget kizáróan megállapitja, hogy a leghangosabb izgatók, Istent és embert gyalázó antiszemiták *nevei* idegenek- német hangzásúak, még csak nem is magyarositottak, mert még a magyarositást sem tartották szükségesnek.

El lehet gondolkozni azon, hogy nekünk, magyar zsidóknak, akiknek sokszorosan több jogunk van e földhöz, mint e Bach-származékoknak, miért vagyunk kénytelenek tűrni ez ujdonsült hazafiak támadásait és vádjait, miért vagyunk kénytelenek a szégyenbélyeget viselni, melyet ők, a derék germánok, sütöttek ránk azzal, hogy nem vagyunk elég jó magyarok. A dolog még viccesebb, mint gondolni méltóztatik. Mert itt van a magyarországi németségnek az a rétege, amely nem is asszimilálódott, nem használja a magyar nyelvet, hanem hazai kisebbségnek, a német anyaországgal minden kertelés nékül szimpatizáló németfajtájának nevezi magát. Ezek a derék emberek minden álcázás nélkül tartják fenn a kapcsolatot Berlinnel, gyermekeit német egyetemekre járatják, német lapokat olvasnak és eszük ágában sincs az ország nyelvét megtanulni, ahol élnek. Azt a jogot viszont vindikálják maguknak, hogy a zsidókról megállapitsák: idegenfajuak, rossz magyarok, akiknek semmi keresnivalójuk nincs ezen a földön. Ők képviselik a leghangosabb és legbrutálisabb fajvédelmet Magyarországon.

Az a magyar zsidóság, amelyről már az esztergomi lelet előtti időkből is tudtuk, hogy milyen hosszú idő óta él ezen a földön: a megvetett, a meggyalázott, a megfutamitott, a mindenki által üldözött vad szerepét játsza. De mi sajátos módon nem védekezünk a vádak ellen, nem állitjuk, nem hirdetjük, nem kiáltjuk a világ minden tája felé, hogy hazugok, valótlanok a ránkvonatkozó állitások, hanem magunk is elhisszük, hogy „idegenfajúak" vagyunk és örülünk, ha megtürnek bennünket. Boldogok vagyunk, ha a folytonos rúgások közepette egy-két megkímélt pillanatunk akad. Ha nem tudnók, hogy valamikor a gettóban éltünk, akkor nem lehetne ezt a mentalitást megérteni, amelyhez hasonló egyetlen faj, nép, nemzet soraiban sem található. A megalázottság, az alacsonyrendűség tudata, mely a zsidóságban él, sehol másutt nem ismeretes. Minden más nemzet, faj, amely oly kevés öntudattal rendelkezik, mint a zsidóság, rég elpusztult volna. Egyetlen magyarázat annak megértésére, hogy mégis vagyunk és élünk: tényleg az a bizonyos gettó, amely ugyanolyan embereket csinált belőlünk, amilyenek, fájdalom, ma vagyunk, de együttal megőrizte bennünk az egymáshoz tartozás érzését.

Viszont a gettó óta egy-két generáció nőtt fel, aránylag szabad atmoszférában, de nem látjuk, hogy ez az új generáció, a mai nemzedék fejlődéképesebb és szabadabb volna, mint a régi. A szabadságnak, az emberi öntudatnak még a gondolata is alig él benünk. Az a nép, amely ötezer esztendős és egyes képviselőiben még itt, Magyarországon is kétezer éves intelligenciával, tehetséggel, tudással, szorgalommal, becsvágygyal rendelkezik: egyet nem ismer, ami az embert emberré, egy népfajt népfajjá tesz, az önbecsülést. És nem látjuk, hogy a magyar zsidóság fiainak nevelésében ez a szempont jobban érvényesülne, mint régebben. Nem látjuk a zsidó öntudatra való nevelését sem az ifjúságban, sem pedig a közvéleményben. Néha elnézem a mi vezéreinket, akik tekintélyes, tehetséges, befolyásos emberek, nagy körrel rendelkeznek, a zsidók tízezrei hajlanak meg előttük, valóságos fejedelmek ők, széles jogokkal és lehetőségekkel, biborpalásttal és csalhatatlansággal. És azt nem tudják elérni, hogy a legolcsóbb, a legmegvásárolhatóbb, a legszemetebb, a legütszélibb jobboldali organum ne ne-

vezze őket csalóknak, gazembereknek, betolakodott és a magyarságot kiuzsorázó fajtának.

Magyarországon zsidónak karriert csinálni csak a zsidóság előtt jelent valamit, csak a zsidó vesz róla tudomást, csak a zsidó hajol meg, a zsidó tehetség és tekintély előtt. Benne élünk még ma is a láthatatlan gettóban, amely kőfallal veszi körül a zsidóságot, akár egy homogén tömeget. Minden, ami e kőfalon belül történik, minden életjelenség, nyilvánulás, a tehetség, a képesség mindenfajta jelentkezése és eredménye: szabad préda a kőfalon kívülálló számára. A kőfalon belül mindnyájan tiszteljük azt a zsidó férfit, aki szellemével, tudásával föléjeemelkedett az átlagembernek. A kőfalon túl csak a kiemelkedő főt látják, amely könnyebben meggyalázható mint az egyszerű zsidó, a szürke, aki nem hatalmas „kiuzsorázója" a magyarságnak, hanem szerény és egyszerű „piócája" csupán. Hogy a kőfalon kívülállóak nyelvezetét használjuk.

Régóta töröm a fejemet rajta, hogy miért nincsenek a magyar zsidóságnak jól megírt, becsületes és tárgyilagos könyvei, miért nincsenek lapjaink: melyeknek mind-mind az volna a feladatuk, hogy a kőfalon kívül állók számára igazolják, hogy a zsidó is ember. Olyan ember, mint ők, sokszor különb, néha roszszabb, de semmiképen a mételyt és pusztulást maga körül hintő, haváját lángbaborító kalandor, mint ahogy hírdetik.

Régóta töröm a fejemet, hogy miért törődik a magyar zsidóság önmaga presztizsének, jóhírének és becsületének megvédelmezésével, mikor egyébként olyan féltékenyen precíz minden más dologban, főleg, ha anyagi ügyeiről van szó. Még nem láttam magyar zsidót, aki ne pörölt volna a járásbíróságnál, ha követelni valója volt. De nagyon keveset láttam olyat, aki önmaga eszközeivel, vagy a bíróságokon keresztül megtorolta volna, ha zsidó voltában, zsidó becsületében támadták meg. A magyar zsidó megfeledkezik arról: ha a zsidót támadják benne, az embert is meggyalázzák. Soha valóságos jogokat a környező népfajjal szemben nem érhetünk el, legfeljebb papíron írottakat, soha egyenlő értékűek a környező népekkel nem lehetünk, legfeljebb a törvény szavaiban, de nem a gyakorlatban: míg féltékenyen nem őrködünk azon, hogy zsidó létüket senki ne bántsa, zsidó egyéniségünkhöz senki ne nyulhasson és zsidó tradiciónkat senki meg ne taposhassa.

Ebben látom én a zsidókérdés egyik megoldását: az ellenállásban, a népi büszkeségben és öntudatban és nem a szervilitásban. Ha Magyarországon kétezer esztendős nép vagyunk, mint ahogy a Serédi Jusztinián által nekünk ajándékozott emlékkő hirdeti, akkor legyünk erre büszkék és hirdessük ezt mindenki számára, messzi hallhatóan. Ha jogaink vannak ehhez a földhöz, ne engedjük, hogy mások, akik hetven esztendeje vannak itt, vitássá tegyék számunkra ezeket a jogokat. Nem a türelemben, az agyonhallgatásban, nem a szenvedőshen van a magyar zsidóság sorsának megoldása: hanem a harcban, amelyben becsülettel és felvilágosítással egy jobb, nemesebb és tisztultabb magyar közvéleményhez fordulunk! A roszul informált nyilvánosságtól a jólinformált nyilvánossághoz. Ahogy mi a magyar népet ismerjük, ez a felvilágosítás életünknek múltunknak ez a feltárása, jogainknak ez a lefektetése: nem lehet eredmény nélkül való. A magyar nép karaktere, úgy érezzük, a mi igazunkhoz fordul abban a perben, amely ezen a földön is megindult a zsidóság és németség között.

A pesti izr. hitközség elöljáróságа és a hazai zsidóság vezetősége az ugynevezett „Zsidó Magyarok Nemzeti Pártja" ellen

A pesti izr. hitközség elöljáróságának és a magyar zsidóság vezetőinek köréből a következő nyilatkozat közlésére kérték fel lapunkat:

Megütközéssel értesültünk arról, hogy a felekezet tagjainak egy jelentéktelen kis csoportja „zsidó magyarok nemzeti pártja" elnevezés alatt kíván résztvenni a fővárosi országgyülési választásokon. Ezzel szemben megállapítjuk, hogy a hazai zsidóság mindig magyar nemzeti alapon állt és áll ma is, tehát a leghatározottabban tiltakozik minden felekezeti pártalakulás ellen, ilyen pártalakulással minden közösséget megtagad és felkéri a választóközönséget, hogy az efféle alakuláshoz való csatlakozást a felekezet érdekében is utasítsa vissza. Dr. *Hevesi* Ferenc, a pesti izr. hitközség rábbija, akinek neve a pártalakulásban szintén szerepelt, kijelentette, hogy ettől az alakulástól visszavonul.

Zsufolva indult el a „Polonia" a purimi zarándokokkal a Szentföldre

Mint az „*Egyetértés*" multheti száma jelentette a Lengyel-Palesztina Vonal „Polonia" nevű hajójára olyan tömegű jelentkezések történtek, hogy a purimi utazásra a „Polonia" már nem tudott több jelentkezést akceptálni.

Zsufolva indult el a 15.000 tonnás, hatalmas hajó Constancából és vitte Magyarországból és a környező államokból a purimi zarándokok tömegeit a Szentföldre.

A „Gdynia-Amerika" hajóstársaság mindent elkövetett, hogy zarándokai a hajón a legnagyobb kényelmet és otthonos jóérzést kapjanak s ez meg is érződött a zarándoktömegen, akik vidám kedvvel és nagy megelégedéssel indultak szentföldi zarándokútjukra.

A Poloniának nincs szüksége reklámra, mert átment már a köztudatba, hogy aki jól és gyorsan és amellett olcsón akar Palesztinába jutni, az csak a „Gdynia-Amerika" hajóstársaság járatait veszi igénybe, mely minden második héten indít hajót a Szentföldre s hajóin nemcsak a teljes kényelemre, de a szigorúan rituális konyhára is a legnagyobb gondot fordítja.

Páratlan kedvezménye a „Gdynia-Amerika" hajóstársaságnak az, hogy rendkívül olcsó árait pengőben is elfogadja s így lehetővé teszi a szűkösebb anyagi viszonyok között élő magyar zsidóságnak is, hogy eljuthasson vágyai országába a Szentföldre

Előfizetőink kényelmét kívánjuk szolgálni, amikor megjegyezzük, hogy a kitünő hajóstársaság peszachra induló hajóira a purimi zarándoklatból kimaradottak nagy számára való tekintettel ismételten csak nagyon kevés a hely. Mindazok, akik ezt a rendkívüli kedvezményes szentföldi utazást peszachra igénybe akarják venni, igyekezzenek maguknak már most helyet biztosítani a hajóstársaság magyarországi vezérképviseleténél IBUSZ Máv. hiv. menetjegyiroda V. Vigadó tér 2. alatt.

Palesztinai mozaik

A Palesztinai-Magyar Kereskedelmi Kamara

Az itteni héber lapok nagy örömmel regisztrálják az „Egyetértés"-ből átvett hírt, mely szerint megalakult a Magyar Palesztinai Kereskedelmi Kamara, amely hivatva van a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatot megszilárditani és kibővíteni. Dr. *Miketz* Károly ama kijelentése, melyet az „Egyetértés"-nek adott interviujában tett, hogy az alakulásban résztvett kereskedők névsora garanciát nyujt a kamara áldásos működésére, nagy hatást keltett Palesztinában. Jeruzsálemben szintén tervezik egy Palesztinai-Magyar Kereskedelmi Kamara létesítését, melynek alapszabályait a palesztinai kormány már jóváhagyta.

Uj gyorspostajárat a külföldre

A „Polonia" hajó kéthetenként viszi a pőstát Palesztinából. A postát, miután kedden reggel átvette Haifában, szombaton Pireusban átadja a gyorsvonatban és a posta még ugyanazon a napon Magyarországban van. Ez eddig a leggyorsabb hajójárat Palesztina és a külföld között.

Hamanizmus és humanizmus

Irta: PINTÉR MIKSA

Az emberi szív két leghatalmasabb érzése, a szeretet és a gyülölet, csak egy ponton produkálják ugyanazt az eredményt, t. i., hogyha szenvedélyességgé fajulnak el, akkor hamis itéletet mondanak. A szeretet gyöngéd, a gyülölet kemény és nyers, a szeretet szépít és megbocsát, a gyülölet szükkeblű és kérlelhetetlen. A szeretet a lelkesedés kiapadhatatlan forrása, a gyülölet hidegen hagy és eltompít. Számtalan népnek számtalan költője mindig új dalokkal énekelte meg és magasztalta a szeretetet, vagyis a szeretet inspirálta mindig új meg új dalokra a költőket, míg a gyülölet semmi újat sem produkál, mindig csak ismétlésekben merül ki.

Ezt az igazságot bizonyítja Eszter könyve is, mely purim napján templomainkban felovasásra kerül. Hámán, ez a csupa gyülöletember, ebben igy nyilatkozik a zsidóságról:

Van egy nép, mely szétszórtan és elkülönitetten él a népek között, birodalmad valamennyi országában: tanai különböznek más népek tanaitól, az ország törvényeit nem tartja meg és a királynak mi hasznára sem szolgál, hogy megtüri azt a népet az országában.

Már több mint kétezer év előtt igy vádolták a zsidóságot és vajjon, nem ugyanilyen vádakat emelnek-e ellenünk a mi ellenségeink? A vak gyülölet csak megismétli nemzedékről nemzedékre a maga vádjait, de újat nem bir felhozni. De ha már oly szívósan halljuk emliteni ezeket a vádakat, saját magunkra való tekintettel is vizsgálnunk kell, mennyiben alaposak azok vagy alaptalanok?

El kell ösmernünk: Hámán diplomata módjára fogott hozzá kitervezett művéhez. A legnagyobb raffináltsággal inditotta meg irtóhadjáratát ottani hittestvéreink ellen. T. i. vádjait némi igaz állitásokra is alapozta, hogy a király annál inkább elhiggye a nem igaz állitásokat is.

Van egy nép, mely szétszórtan és elkülönitetten él a népek között, birodalmad valamennyi országában.

Hámán emez állitása igaz volt: sajnos, igaz ez ma is. Szétszórva és szétforgácsolva van ma is Izrael népe. Minden lényéges, a zsidó életet érintő kérdésben nélkülözzük az egyetértést és az éppen oly fontos egységességet.

Ahol a Szentirás a zsidó nép egyenetlenségének legnagyobb fokát jellemzi, ezt többnyire ilyen szavakkal teszi.

Mindenki úgy cselekedett, ahogy jónak látta. Napjainkban sincs egyetértés, nemcsak a védelmi harc tekintetében, de más kérdésekben sincs. Kérdezem tehát:

Miért nem fonja körül valami egységesitő kötelék az egész magyar zsidóságot? Miért nincs valami szerve, amely hivatva lenne az egész magyar zsidóság nevében beszélni és cselekedni?

A háború után mindenfelé tömörültek az osztályok, csak mi zsidók maradtunk szétszórtan és elkülönitetten, ahelyett, hogy egyesültünk volna. Még a legelőbbvágóbb érdekeink sem egyesítettek minket. Mikor szívleli meg már végre a magyar zsidóság a történelem által is igazolt intelmet, *hogy az egyetértés erőt jelent, az egyenetlenség pedig gyászos gyöngeséget?*

Nagy kár, hogy az igazságok oly egyszerűek, különben hamarabb tudatává válnának egyeseknek és az összségnek. Akkor megszívlelnék az ismert mese tanulságait is. Egy apának hét fia volt. Egyszer hét összekötött pálcát adott a kezükbe, hogy törjék ketté. Nem sikerült. Most eloldotta a köteléket és igy már könnyű volt a pálcákat egyenként kettétörni.

Ennek a mesének tanulságát kiolvashatjuk Eszter könyvéből is. „Abban mutatkozik a stilus mestere, amit elhallgat." Nem az mentette meg a perzsiai zsidóságot, hogy a király szerette Esztert, a zsidó nőt, hanem az, hogy Eszter meghagyta Mordechájnak: *Menj és egyesitsd Susán valamennyi zsidóját*, és csak mert mindnyájan egységesen tilakoztak a készülő merénylet ellen, kerültek ki fenyegető sorsukat. Ez az egységes eljárás bizonyára a királyra is nagy hatással volt. Vessünk tehát véget mi is az áldatlan állapotnak, egyesitsük népünk disjecta membra-it erős szövetséggé. Csak egyesülten győzhetünk.

De még Hámán állitása, hogy a zsidók szétszórtan és elkülönitetten élnek, való igaz volt, annál hazugabb volt az a tétele, hogy *tanai különböznek más népek tanaitól*. Ezt a ráfogást ma is halljuk, ha más formában is. Ma széltében a zsidóság „titkos tanai"-ról beszélnek. No de mégnyugodhatnak a mi ellenségeink. A zsidóságnak nincs mit titkolnia. Már a kinyilatkoztatás is a szabadban történt, a sivatagban, ahová mindenki eljuthatott. A zsidó tan oly nyilvános, hogy hétről hétre felolvassák a templomokban s oly nyilvános, hogy eddig több, mint 200 nyelvre fordiitották le. És még mindig titkos tanról mernek beszélni?!

Hámán harmadik és mondhatni legsúlyosabb vádja úgy szólt, hogy a zsidóság *az ország törvényeit nem tartja meg.* Ma is hazafiatlansággal vádolnak minket a háború utáni emberek, de mi tudjuk, hogy ez nem igy van. Hiszen csak Jeremiás prófétát kell idéznünk, aki azt mondta:

Mozditsátok elő annak az országnak javát amelyben éltek, idézhetjük továbbá a sokat megrágalmazott Talmudot, amelyben irva van: *Az ország törvénye a legfelsőbb törvény!*

És mindamellett szemünkre veták, hogy nem vagyunk elég hazafias érzelmüek! Védekezzünk ez ellen a galád rágalom ellen? Fölösleges! Az utolsó nagy háború eléggé bebizonyította, hogy a magyar zsidóság minden erejével és tehetségével a magyar hazát szolgálta. Minden harctéren, ahol vérezni kellett a hazáért, ott voltak a magyar zsidók is és fegyelmükkel, anyáik könnyeivel, apáik megfeszitett munkájával és fiaik elfolyt vérével megszerezték a jogot a hazai röghöz.

És ahogy Hámán semmiféle rágalmának nem sikerült, hogy minket kiirtson, úgy számos újkori követőjének sem fog sikerülni, bármilyen gyülöletes váddal lépjenek is fel ellenünk. Minket nem fognak a történelem szinhelyéről leszoritani; ha ellenünk van a *hamanizmus*, úgy mellettünk lesz a *humanizmus*.

ÁDÁR HÓ ÖRÖMEIHEZ TARTOZIK
A KOSER Ceres-SEL
elkészitett omlós purimi kalács, kindli és sütemények!
KAPHATÓ:
MINDEN FŰSZER
ÉS CSEMEGEÜZLETBEN!
GYÁRTJA: Hutter és Lever RT. BUDAPEST-VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 6.

Mit várhatunk az uj választásoktól?...

Lédermann Mór egységespárti képviselőjelölt

A házfeloszlatás után és különösen az új választások kiírásakor bizonyos idegesség vett erőt a magyar zsidóságon.

Akadtak ugyanis úgynevezett „jólértesültek", akik egy reakciós parlament, sőt egy külföldi mintára igazodó szélsőségesen jobboldali törvényhozás rémképével idegesítették az amúgy is ideges kedélyeket.

Az egységespárti jelöltek között nagyon sok ismeretlen név szerepel, akiknek felfogását a közvélemény nem ismerheti s ez a körülmény még csak jobban megkönnyítette a sötétenlátók helyzetét.

Óriási meglepetést és nagy megelégedést keltett azután az egységes párt nyilvánosságra hozott hivatalos jelöltlistája, amely budapest északi kerületében dr. *Fabinyi* Tihamér miniszter listavezetése mellett *Lédermann* Mórt is jelöli.

Lédermann Mór neve és négy évtizedes szereplése a zsidó közéletben, pozíciója, melyet egyházi életünk elöljárójaként tölt be, közismert vallásossága és jámborsága régen népszerűvé tette a fővárosi zsidóság körében.

Tudjuk róla, hogy épp olyan lángolóan magyar hazafias érzésű, mint amilyen vallásos és jámbor zsidó, aki magyar hazájával szemben csak úgy megteszi kötelességét, mint felekezetével szemben.

A Kereskedelmi Iskolai Tanulók Tehetségversenyének intézményével megmutatta, hogy a zsidóság vezetőférfiai nemcsak megértik a kor szellemét, hanem áldozatkészséggel és szervezőerejükkel mindig beleilleszkednek ebbe. Ezzel a tehetségversennyel 5 év óta az elhelyezkedést kereső fiatalok százainak és százainak adott kenyeret és mindenütt, ahol ezek a fiatalok a gazdasági életben a tehetségverseny révén íróasztalhoz jutottak, becsületet szereztek ennek az intézménynek és nem legutolsósorban Lédermann Mórnak, mint a magyar zsidóság vezetőemberének.

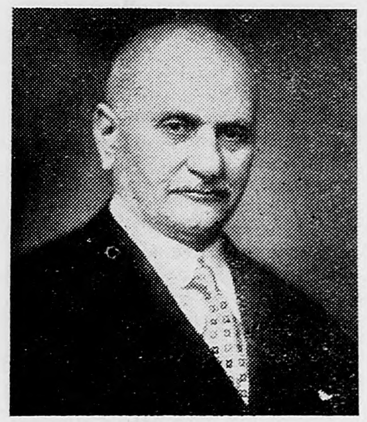

Lédermann Mór

Ami a mostani képviselőházi választásokat illeti, a miniszterelnök programjának gócpontját egyrészt a gazdasági helyzet javítása másrészt pedig ezzel kapcsolatban a reformpolitika képezi.

Mindnyájan tudjuk, — és e lapok hasábjain számtalanszor leszögeztük már — fájdalommal azt, hogy az iskolából kikerült fiatalok tízezrei és tízezrei vártak hiába elhelyezkedést és követeltek hiába munkalehetőséget eleddig a gazdasági életben. Az ifjúság hellyel-közzel való kilengéseit mi magunk is számtalanszor magyaráztuk azzal a ténnyel, hogy a munkanélkül álló, elfoglaltság nélkül levő fiatalok, elkeseredésükben és el nem foglaltságukban tévelyednek kilengésekre.

A miniszterelnök törekvése az, hogy ésszerű reformokkal elejét vegye a lehetőségnek, hogy a jelenleg munkanélkül levő tömeg az utcán csináljon felelőtlen politikát és ezért olyan reformokra törekszik, mely a fiatalságot kenyérhez és munkához juttatja.

A zsidóság szempontjából kétségtelenül helyes politika ez. Elég volt a mindenfajta zavarból és békétlenségből. A magyar zsidóság az eljövendő nehéz idők építőművét minden társadalmi réteggel és felekezettel békés egyetértésben és vállvetett munkával akarja a gazdasági és kultúrális felvirágzás felé folytatni. Ehhez a társadalmi békéhez kell a magyar zsidóságnak kezet nyujtani azzal, hogy támogatja a békés munkára irányuló kormányzati törekvéseket, a nemzeti egység bölcs gondolatát, amelynek szószólója elsősorban a miniszterelnök úr.

A kormány és az egységespárt vezetősége már a hivatalos listák felállításával is elárulta azt, hogy számít a zsidóság részvételére.

Ezért kerültek az egységespárt hivatalos listájára olyan nevek, amelyeknek viselői régi harcosai a liberális szellemnek és akiknek ehhez a szellemben való hűségében nem lehet kételkedni. *Bessenyei* Zénó a képviselőház alelnöke, *Szurday* Róbert vezérigazgató, *Nagy* Antal, a Budapesti Kamara alelnöke és nem utolsósorban *Lédermann* Mór az OKISZ elnöke multjának, egyéniségének, felfogásával mindenkinek garancia lehet arranézve, hogy az eljövendő gazdasági és politikai irányzat, amely ilyen jelölteket küld csatasorba csak a liberalizmus, a társadalmi béke és a nemzeti egység irányában mozoghat.

Ez a gondolat megnyugtatással töltheti el a fővárosi zsidóságot, hogy a nemzetépítő munkából nem lesz kizárva s hogy minden erejével közreműködhet a nemzet zömével Magyarország felvirágoztatásában.

Ocassió! Ilyen még nem volt! Ocassió!

500 drb paplan olcsó kiárusítása!

Kloth paplan P 9.— -től. Legfinomabb pehelypaplan P 60.— -tól

Átdolgozások a legjutányosabb áron

Dunnából pehelypaplant készitek műselyem brokáttal P 22.— -ért

PAPLANGYÁR: Budapest, VIII., Práter-utca 53.

Sass Irén felolvasása az IMIT-ben

Sass Irén, a kiváló írónő március 27-én este fél 6 órakor „Prófétàk nyelvén" című versciklusának két legérdekesebb versét „Jezsajás feddő beszédét" és „Jeremiás levele a számüzöttekhez"-t olvassa fel új verskötetének megjelenése alkalmából az IMIT felolvasóülésén.

Sass Irén „Én szólok . . ." című verskötete e hónap végén fog megjelenni igen díszes kiadásban a könyvpiacon.

Apponyi és Vázsonyi

Irta: SASS IRÉN

A választási harcban stílusvirágainak legszebb bokrétáját prezentálja az „Uj Magyarság" a liberális és demokratikus Baloldal felé. Idegessége és dühe szemmelláthatólag a Rassay-párt legfrissebb, de egyik legjelentősebb tagja, *Apponyi* Albert fia, gróf *Apponyi* György felé irányul, akit írással és képpel, sőt képtelenül igyekszik apró tűszúrásaival boszszantani és elkedvetleníteni.

Egyik legutóbbi vezércikkében a terézvárosi kézfogóról ír az „Uj Magyarság" és ír a „Herbertekről", továbbá egy ismeretlen úr kis politikai förmedvényéről, amelyben Budapest elzsidósodásáról beszél és ezt az elzsidósodást oly mérvűnek látja, hogy még a rendőröket, az utcaseprőket és egyéb keresztény közalkalmazottakat is meggyanusítja azzal, hogy zsidó ételeket esznek és zsidó ünnepeket tartanak meg. Ezzel a kis könyvecskével, amelyet mi magunk is olvastunk, foglalkozni sem tartottuk érdemesnek, mert sehogysem fért józan eszünkbe a könyv néhány statisztikai adata, s az övéikhez hasonló statisztikai adatokkal még akkor sem tartjuk érdemesnek foglalkozni, ha patkánymérge ellenünk irányul, de nem úgy az Uj Magyarság, amelynek minél képtelenebb egy antiszemita tendenciájú statisztika, annál édesebb csemege.

Vezércikkében az Uj Magyarság megállapítja, hogy Apponyi György gróf, a nagy kancellár unokája, a világhírű szónok fia, egy szintre került Vázsonyi Jánossal, a „Herbertek" sorsában, de ugyanakkor vitatkozik a történelemmel és tiltakozik az ellen, mintha Apponyi Albert és Vázsonyi Vilmos valaha is egy magasságban állhatna a történelem ítélőszéke előtt. Reánk zsidókra, lipótvárosiakra és terézvárosiakra fogja azt, mintha valaha is párhuzamot akartunk volna vonni az ősi, főnemesi családból származó, a történelmi elhivatottságot szinte már az anyatejjel magábaszívó Apponyi Albert és az elnyomott, alig emancipált magyar zsidóság kispolgári fia, az örök kispolgár, Vázsonyi Vilmos között. Az Uj Magyarság a zsidóság számlájára akarja írni a saját cselekedetét, mikor tiltakozik az összehasonlítás ellen, mert mi zsidók soha meg nem próbáltuk ezt a két halhatatlant összehasonlítani, megelégedhetünk annak a megállapításával, hogy a politikai és emberi puritánságnak, a hazafias érzelemnek, az önzetlenségnek és a szabadságjogoknak olyan tündöklő két képviselője volt Apponyi és Vázsonyi, aki mindörökké dicsősége maradhat a nagy magyar történelmi hősök díszes galériájának és aki a maga puritánságában, hazafiságában és zsenialitásában szükségszerűen kellett, hogy nagyon különböző utakon elindulva a közös célba: a liberalizmus és demokrácia közös talajára jusson el.

Apponyi Albert gróf, a nagy kancellár fia, a világhírű szónok már megmutatta 1920-ban, amikor a magyar politikai életben először kerültek fórumra az Uj Magyarság mentalitású és Uj Magyarság-hangú „nemzetmentő hősök", (akik közül nyolcvan százalékot azóta elsöpört az idő) hogy nem kér az Uj Magyarság-mentalitású politikai pártok barátságából és következetesen pártonkívüli maradt a magyar parlamentben, mint egy egyedül világító fáklya. Igaz, hogy Apponyi Albert gróf, Vázsonyi Vilmossal sem szövetkezett egy szoros pártkötelékben, de a magyar politikai életnek ez a két óriása 15 évvel ezelőtt még úgy gondolta, ha külön is masiroznak, akkor is megtehetik szolgálataikat a haza és az emberi jogok iránt. Idők jele, hogy ma, amikor egyelőre nem nagyon észrevehetően, de annál biztosabban ismét kavarog a politikai téveszmék és önrészegítő személyi ambiciók tava, a két „Herbert", két halhatatlan apának két tehetséges és jószándékú fia úgy érezte, hogy a veszély nagyobb, mint 1920-ban volt, hogy Magyarország mégegyszer olyan megrázkódtatást, mint 1920-ban nehezen tudna elviselni s a nagyobb veszély idején nekik egy lépéssel tovább kell menniök apjuknál, nekik egy közös pártban kell küzdeniök a demokrácia és liberálizmus örökérvényű emberi elveiért.

Rassay Károly, ennek a pártnak példásan becsületesszándékú, tisztakezű és minden tiszteletet megérdemlő vezére egyik választási beszédében azt mondotta, hogy a liberálizmust és demokráciát Magyarországon azért nézték le, mert egy felekezet deffenzív álláspontjának kifejezőjét látták benne. Rassay Károlynak igaza volt. A demokrácia és liberálizmus harcosai között ezideig mindig igen sok volt a zsidó. Ez azonban nem szégyenünk, hanem dicsőségünk. A demokrácia jogokért, emberi szabadságért, a szabad lelkiismeretért, az egyenlő

Meinl-kávé

Középamerika fensíkjairól származó válogatott fajták keveréke
1/4 kg . . . . 4.—

Meinl Gyula r. t.

Palestine Shipping Co. Ltd., Haifa.
rendszeres hajójáratot tart fenn
Triest—Haifa
között, teljesen modern egységes I. osztályu
„TEL-AVIV"
nevü 10.000 tonnás, minden legmodernebb kényelemmel, társashelyiségekkel, séta- és sportfedélzetekkel felszerelt gőzösével. Legelsőrendü, kivánságra szigoruan rituális élelmezés.
Kedvezményes társasutazások.

Jegyárusitás és felvilágositások az IBUSZ összes menetjegyirodájában és a Palestine Shipping Co. magyarországi vezérügynökségénél V., Vigadó-u. 5. félemelet.
Telefon: 81-6-96, 84-2-96,

mértékkel mért igazságért küzdött és küzd s hogy ezek a jogok és ezek a szabadságok szükségesek egy elnyomott felekezet számára is, a felekezeten kívül álló elnyomott nemzsidók millióin kívül, az a felekezetet nem zavarhatja abban, hogy becsületesen, nyiltan, minden gáncs és minden piszkolódás dacára is kiálljon az elvei mellett. Sőt úgyátszik, rájöttek erre mindazok, akik távol a felekezettől az igazi demokráciáért és a klasszikus magyar liberálizmusért harcolni akarnak, rájött Apponyi Albert fia, rájött *Gratz* Gusztáv, Magyarország volt külügyminisztere és még egy sor egyéb, a „felekezeti érdektől" mentes, de őszintén demokratikus érzelmű és őszintén liberális érzelmű kiváló magyar politikus.

Az Uj Magyarságnak igaza van, amikor azt mondja, hogy a liberális magyar közvélemény és benne a zsidóság is, valami nem jót érez a levegőben a választások kiírása óta. Igaza van, amikor észreveszi a nyugtalanságot, az aggodalmat és a bizonytalanság ídegességét. Ennek a nyugtalanságnak, ennek az aggodalomnak elég okot szolgáltat maga az a tény, hogy a felsorakozó jelöltek és önjelöltek táborában példánakokáért ott látjuk az Uj Magyarság szerkesztőségének csaknem minden tagját, s közöttük nem egy olyat is, akinek eddig csak a hangját hallottuk és a hangja Ézsau hangja. Ámde hanggal még nem lehet történelmet csinálni, legfeljebb a történelem visszáját, hanggal nem lehet építeni, legfeljebb rombolni, amint azt az Uj Magyarság által oly szívesen és anyniyszor apposztrofált jerikói harsona is bizonyítja, amelynek hangjára falak omlottak össze.

Lehet, hogy Uj Magyarságék így képzelik az új magyar reformkorszakot, de akkor ne csudálkozzanak rajta, ha idegesség és nyugtalanság támad abban a táborban, ahol nem hangoskodni, hanem cselekedni akarnak. Idegesség és nyugtalanság támad abban a felekezetben, amely igenis méltatlanul és ártatlanul, mindössze kiszolgáltatottsága és védtelensége következtében az elmult tizenöt év alatt már éppen eleget szenvedett az Ézsaui hangok miatt. De téved az Uj Magyarság, ha azt hiszi, hogy a zsidóság gyáván reszket az új választások kiírása óta. A zsidóság és benne egy csöppecske, a magyar zsidóság évezredek óta tudja, hogy hitéért, meggyőződéséért mindenkor szenvednie kellett és szenvednie fog kelleni a jövőben is. A zsidóság tömérdek vészt, üldöztetést, tömeggyilkosságot és írtóhadjáratot élt át a világtörténelem folyamán. Már jóval előbb, hogysem az emancipáció áldásaiban részesülhetett volna s a nemzsidó népek úgy-ahogy maguk közé fogadták volna. Ez a zsidóság tud harcolni az emberi jogokért, vallásért és hazáért mindaddig, amíg harcolni engedik s ha nem engedik, tud elveiért meg is halni. Ezt a történelem bizonyítja róla sokkal inkább, mint Uj Magyarságékról, akiknek még csak ezután lesz majd módjuk bebizonyítani azt, hogy nemcsak élni tudnak az elvekért és az elvekből, de ha kell, meg is tudnak halni értük.

Gál Jenő, Alapi Béla és Sós Ármin beszámolói az unifikációs párt vacsoráján

A Budapesti Hitközségek Egyesülési Pártja szombat este vacsorát rendezett az Esplanade szálló összes termeiben. A vacsorán több, mint háromszázan vettek részt.

Dr. *Weisz* Károly volt az est első felszólalója, aki a Budapesti Hitközségek Egyesülési Pártjának vízivárosi, rózsadombi és ujlaki körzete nevében üdvözölte a jelenlevőket.

Alapi Béla a következőket mondotta:

— Az unifikációs harc tulajdonképen eldőlt, mert a kongresztus tegnap megszavazta az adómegosztást, amely rövidesen törvényerejűvé válik. Ezen az adómegosztási rendelkezésen a budai hitközség nem tud változtatni és lehetetlenség elképzelni, hogy adóinkból a jövőben valamit is leadjunk, amikor az eddigi adóbevételekből sem tudott a budai hitközség kijönni.

— Az új adótörvény bekövetkezése után Buda jövőjét és a budai intézmények fejlődését, a lágymányosi templom felépítését és a tisztviselői jövedelmek sértetlenségét csak az unifikáció segítségével lehet biztositani. Nézetem szerint a mai vezetőségnek azonnal le kell mondania, hogy az ösválasztók döntheszenek. Tessék megkérdezni az ösválasztókat, az adózókat és azok mondják meg, hogy mit akarnak.

Sós Ármin volt a következő felszólaló.

— A zsidóság országos gyülésén nagy erővel demonstrálódott a magyar zsidóság egysége — mondotta Sós Ármin. Egyetlen disszonáns hang nyilatkozott meg csupán és fájdalommal kell megállapitanunk, hogy ez a budai hitközség elnökének hangja volt. A mi hitközségünk elnöke az adómegosztási tervezet tárgyalásánál azt a kijelentést tette, hogy ha az adómegosztási statutum érvényre jut, akkor a Budai Izraelita Hitközség kilép a kongresszusi szervezetből. Felteszem a kérdést, hogy kinek a megbizásából tette ezt a kijelentést az elnök úr?

— Nem vitás, hogy az unifikáció, ha elrendelik az ösválasztást, meglesz, mert a budai zsidóság tömegei mellette fognak állást foglalni. Ha pedig meglesz a nagy budapesti hitközség, akkor minden szőnyegen levő kérdés automatikusan egyszerre megoldást fog nyerni.

Gál Jenő a következőket mondotta:

— Ha jó volt az egész városnak, hogy Budából és Pestből egy nagy város legyen, miért ne lenne jó az, hogy a parciális hitközségekből egy nagy hitközség legyen?

— Azt üzenem a budai hitközség vezetőinek — bár személyesen nincs szerencsém ismerni őket, — hogy az, aki nem akarja követni a kohézió erejének törvényét és nem akar egy centrális erő felé közeledni, aki ma, a mai időkben zsidó ügyből összekülönbözést teremt, az a zsidó ügynek árulója! (Ugy van! Ugy van!)

Hajda Zsigmond a következőket mondotta:

— Én egy leleplezéssel akarok szolgálni. Alapi Béla és Sós Ármin csak utánzók a budapesti hitközség egyesítése terén. Ha két évtizedre visszagondolok, akkor eszembe jutnak bizonyos dolgok. Abban az időben, mivel a budai hitközség rossz helyzetbe jutott, mozgalmat inditottam a dolgok megváltoztatására. Kaptam is két elsőrendű segitőtársat. Az egyik: *Csobádi* Samu volt, aki kidolgozta nekem az egyesülés gyakorlati, elméleti és egyéb összes kérdéseit. A másik dr. *Berényi* Sándor volt, a Pesttel való egyesülés kidolgozásában. Mint látható, Csobádi és Berényi valaha egészen más véleményen voltak.

Schwarcz József volt az utolsó felszólaló.

— Ha valaki Pestről — mondotta Schwarcz József — átjön Budára, abból még nem lesz más ember. A budai hitközség vezetőségének az ellenállása tehát nem elvi érdekből történik, hanem egyszerűen a pozició védelmében.

A vacsora lelkes hangulatban ért véget.

Ujdonság! Most felení meg!
A ZSIDÓ HÁZIASSZONY KÖNYVE Kóser szakácskönyv Háztartási utmutató
Tartalmazza a háztartásban előforduló összes tudnivalókat, sok jó tanácsot a háztartási gondok enyhitésére. Közel
1000 kitünő receptet
ugy a polgárl, mint az úri konyha igényeinek megfelelően Cukor-, vese- és gyomorbetegeknek diétikus ételrecepteket. Ára díszes vászonkötésben P. 4.80.
Ábrahám Márton könyvnyomdája, Kecskemét
Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentesen

SIRKÖVEK PFEIFER és HESZKY kőfaragó mesterek Bpest, VII., Károly-krt 3/c. (Dob-utca sarok)

A mi képviselőink...

Dr. Stein Emil,

a Mikéfe elnöke

A legrégibb magyar társadalmi egyesületek egyikének, az évszázados Mikéfének elnöke dr. Stein Emil, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatója.

Annak dacára, hogy a hatalmas intézmény elnökének, Weisz Fülöpnek az aktivitástól való visszavonulása a hatalmas intézmény minden gondját és baját Stein Emil dr. vállaira helyezte, ez a melegszivű, kitünő zsidó vezérférfiú változatlan szeretettel, igyekezettel és odaadással szenteli magát a zsidó kertész- és iparosképzés feladatainak. Elnöksége alatt ez a nagymultú intézmény ujra virágzásnak indult.

Mint a budai-pesti hitközségek unifikációjának hive, Stein Emil a kongresszuson részben az erők koncentrációjának eszméjét is képviselte.

Vértes Emil,

P. I. H. előljáró

Vértes Emil nemcsak a zsidó közéleten túl is a legismertebb gazdasági szaktekintélyek egyike.

Mint a P. I. H. gazdasági előljárója hosszú idők óta példátlanul nagy szolgálatokat tett a P. I. H.-nek és rajta keresztül az egész pesti zsidóság érdekeinek.

Vértes Emil nagy gazdasági tudását és tapasztalatait, valamint tekintélyét mindig példás áldozattal állitotta a zsidóság szolgálatába s minden komoly gazdasági kérdésben meghallgatásra találtak az ő okos és lényegetérintő szavai.

A kongresszuson ugyancsak gazdasági kérdések érdekelték elsősorban Vértes Emilt, akinek közreműködése igazi nyereségét jelentette a kongresszus munkájának.

Dr. Munkácsi Ernő,

a P. I. H. főügyésze

A Pesti Izr. Hitközség fiatal főügyésze, *Munkácsi* Ernő dr. hatalmas munkát végzett a kongresztus anyagának előkészitésében csakúgy, mint a kongresztus tárgyalásain, amelynek előadója volt.

Az óriási és komplikált anyagon dr. Munkácsi Ernő példás fölénnyel uralkodott és nagy hozzáértéssel, abszolut tájékozottsággal, tapintattal és higgadtsággal töltötte be a referens nehéz és fárasztó feladatát.

Munkácsi Ernő dr. a kiegészitőszabályzat megteremtésében és a kongresszus tárgyalásmenetében egyaránt kitünő munkatársa volt *Stern* Samu elnöknek.

Székely Ferenc,

a P. I. H. volt elnöke

Székely Ferenc a fővárosi zsidóság egyik legkiválóbb és legtekintélyesebb képviselője. Igen nehéz időkben, 1920-ban állott a Pesti Izr. Hitközség élén, amikoris férfias bátorságával és zsidó elszántságával példaképet szolgáltatott az 1920-as évek terrorja alatt megfélemlitett magyar zsidóságnak a bátorságra és a vallásuk mellett való rendithetetlen kitartásra.

Székely Ferenc elnöksége alatt vetődött fel legelőször a budai és pesti hitközségek egyesitésének gondolata, amelyet Alapi Béla terjesztett az elnök elé, aki *Léderer* Sándor, akkori alelnökkel és dr. *Gábor* Gyula akkori hitközségi főtitkárral együtt már ki is dolgozták az unifikációs tervezetet és azt a budai hitközség kiküldöttei elé terjesztették.

Az unifikációs gondolatot akkor nem lehetett győzelemre segiteni, de Székely Ferenc ma is hive ennek a nagyfontosságú kérdésnek és tekintélyével óriási szolgálatokat tesz az unifikációért küzdő Alapi -pártnak.

Beck Jenő.

A P. Ch. K. előljárója

Beck Jenő egyike a legtöbbet dolgozó zsidó közéleti férfiaknak. Alig van a zsidó közéletnek olyan munkaterülete, amelyen ne dolgozna, vagy ne dolgozott volna a múltban.

Mielőtt lelkiismereti okokból a budai hitközség előljáróságáról le nem mondott, nemcsak a pesti, de a budaj zsidó közéletben is jelentős munkát végzett.

Beck Jenő egyik legnagyobb harcosa az erők egyesitése gondolatának, s mint ilyen jelentős oszlopa az unifikációspárt nak. A kongresszuson a zsidó közéletben hoszú évek óta képviselt álláspontját reprezentálta.

Vida Jenő,

a árvaház elnöke.

Vida Jenő, a magyar zsidó közéletnek egyik legmarkánsabb képviselője. Ez az energikus és nagybefolyású ember, aki szinte példátlan hatalmasság a magyar gazdasági életben a zsidó közéletben a legtöbb szivet, türelmet és odaadást igénylő munkát: az árvákkal való törődést választotta magának.

Vida Jenő nemcsak elnöke a zsidó árvaháznak, de igazi atyja a kis árváknak, akáknek nemcsak az életlehetőségéről gondoskodik, de neveléséhez tömérdek, kitünő pedagógiai érzékre valló ötlettel járul hozzá. Vida Jenő pártfogoltjai nemcsak ünnepélyes elnöki látogatáskor, hanem családi körben is megismerhetik pártfogójukat, aki igazi atyai szeretettel látja vendégül sorozatosan a kis árvákat.

Vida Jenő a kongresszus képviselőtestületében a korszerű szociális feladatok megértésének és teljesitésének elvét képviselte.

Alapi Béla,

az Unifikációs Párt elnöke

Alapi Béla a fővárosi zsidó közéletnek harmine év óta lelkes és önzetlen munkása, aki tizenöt esztendő óta propagálja nagy erélyl el a budai-pesti unifikáció kérdését.

Alapi Béla, aki három évtizede tagja a budai hitközség képviselőtestületének s hivatalos elfoglaltságából és sajtómunkásságának idejéből mindig tudott időt szakitani magának prominens fontosságú problémák megvitatására *Székely* Ferenc pesti hitközségi elnöki érája alatt vetette fel elsőizben a két nagy fővárosi hitközség egyesitésének gondolatát.

Székely Ferenc maga is lelkesen szegődött a gondolat szolgálatába, a tárgyalások azonban olyan irányban fajultak el, hogy Alapi Béla elkedvetlenedve állott el a további harctól.

Egy évvel ezelőtt ismét felvetődött a

Stühmer-féle של כבה csokoládé Kaphafó mindenütt! Gyár: BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 8.
A budapesti orth. rabbinátus felügyelete alatt. Viszonteladók az eredeti hechser másolatát kapják!

gondolat Alapi Béla agyában, különösen akkor, amikor látta, hogy a budai hitközség gazdasági ügyei az unifikációt most már paranocsolólag hirdetik. Stern Samu elnök szintén nagy lelkesedéssel karolta fel az unifikációs gondolatot és nagy erellyel igyekszik a két hitközség összekapcsolásával a budai hitközség gazdasági és kultúrális fejlődését lehetővé tenni.

Alapi Béla, az Unifikációs Párt elnöke a múlt tapasztalatain okulva, most már hatalmas erellyel igyekszik ezt kérdést a teljes elintézés stádiumáig vinni.

A Belvárosi Takarékpénztárt igen gyakran képviselte külföldön, többször Amerikában és nagyon sokszor Nyugateurópában, ahol jó nevet szerzett intézetének és önmagának.

Dr. Kron Ferenc,

a X. községkerület elnökhelyettese.

Dr. *Kron* Ferenc azok közé a vidéki vezetőférfiak közé tartozik, akiknek személyét és munkásságát a fővárosban is igen jól ismerik. Századosmultú magyar zsidó család tagja, amelyben a zsidó és magyar tradició mély gyökereket vert s ennek következtében ennek a családnak tagjai nemcsak azt tartották kötelességüknek, hogy kitünő és áldozatos magyarok, de képzett vallásukat és történelmüket jólismerő zsidók is legyenek. Dr. Kron Ferenc, aki ügyvéd létére világi tanulmányaival egyidőben 4 éven át a rabbiszeminárium hallgatója is volt, több évtizedes munkása a zsidó közéletnek és 1927 óta a X. községkerület elnökhelyettese. Nagy közéleti multjának tapasztalatait kitünően érvényesitette az országos kongresszuon is, amely nagyon sok javaslatát, ha némi változtatásokkal is, elfogadta és érvényesitette a magyar zsidóság jobb jövendőjének számára.. Dr. Kron Ferenc a kongresszuson méltóképen szerepelt multjához, amelyben szüntelenül küzd élőszóval, tettel és irással magyar zsidóságunk üdvéért.

Dr. Kauders Ferenc

községkerületi képviselő (Körmend.)

A kongresszus legfiatalabb tagjainak egyike volt az alig 28 éves dr. *Kauders* Ferenc, aki fiatal kora dacára tíz év óta dolgozik a zsidó közéletben, ahol munkáját, mint diákvezér kezdte 1924-25. évben.

Két év óta tagja a községkerületnek, valamint ügyésze a körmendi hitközségnek és chevrának. A körmendi zsidó ifjuságnak ma is nagytekintélyü és rendkivül népszerü vezére.

Kauders Ferenc dr., aki sok más poziciója mellett a Magyar Reviziós Liga körmendi szervezetének titkára és mint ilyen nemzeti aspirációink és hazafias feladataink egyik leglelkesebb harcosa, másrészről nagy érdeklődéssel kiséri a Palesztina mozgalmat is s tisztában van ennek a mozgalomnak komoly, léleknevelő jelentőségével. Dr. Kauders Ferenc a kongresszuson a képzett, művelt hivatását komolyanvevő fiatalság kitünő reprezentánsa volt.

Dr. Heves Kornél

szolnoki főrabbi

Dr. Heves Kornélt a legmagyarabb rabbik egyikének szokás nevezni. Közismert magyarsága és izzó hazafias érzése rengeteg hivet szerez neki, nemcsak a zsidóság, de Szolnok nemzsidó társadalmában is.

Azok közé a rabbik közé tartozik, akik a szószékről lelépve igyekeznek szoros kontaktusba kerülni hiveikkel és a személyes érintkezésen keresztül is jó irányba befolyásolni őket.

Dr Heves Kornél a kongresszuon a magyar hazafiasággal párosult tradicionális zsidó szellemet képviselte.

Székely Jenő,

a tatabányai és felsőgallai hitk. elnöke

Székely Jenőnek nevéhez fűződik a hitközség megalapitása és a hitközség gyönyörü templomának terve. Ő volt az, aki a nagy területen elszórtan lakó hittestvéreket kulturintézményekkel kapcsolta össze és kiváló szervezőképességével elérte azt, hogy a hitközség most egyike az ország legjobban működő vidéki hitközségeinek.

Székely Jenő igen vallásos jámbor családból származik, akinek szülei hat évvel ezelőtt a Szentföldre költöztek, hogy hátralévő napjaikat Erec Izraelben éljék le. A tatabányai elnök szülei látogatására feleségével együtt a mult esztendőben maga is a Szentföldre utazott, ahonnan gazdag és szép élményekkel tért vissza.

A kongresszuson Székely Jenő nemcsak egy nagy szervezőtehetségü hitközségi elnök adminisztrativ hozzáértését kamatoztatta, de mint a kongresszus háznagya szimpatikus lényével és tapintatos modorával rengeteg hivet és barátot szerzett magának a kongresszus tagjai között.

Dr. Endrei S. Henrik, a nagykőrösi Chevra Kadisa serlegavató ünnepélyén

A nagykőrösi Chevra Kadisa vasárnap, f. hó 10-én este nagy ünnepség keretében avatta serlegét és a serlegavatóünnepségre meghívta a pesti Chevra Kadisa kiváló és népszerü igazgatófőtitkárát, dr. *Endrei* S. Henriket. Dr. Endrei S. Henrik, akinek zsidó tudása és zsidó testvérj szolgálatkészsége közismert, természetesen nagy örömmel fogadta el a meghivást és vasárnap este feleségével együtt megjelent az ünneplő nagykőrösi zsidóság körében.

A nagykőrösi zsidóság dr. *Székely* Béla elnökkel az élén már a pályaudvaron fogadta illusztris pesti vendégét, dr. Endrei S. Henriket, akit Nagykőrösön való tartózkodása alatt lelkesen ünnepeltek.

A serlegavatóünnepély igen díszes keretek között és nagyon előkelő közönség jelenlétében zajlott le. A nagykőrösi zsidóság szine-javán kívül megjelent dr. Szigeti, a kecskeméti chevra kadisa elnöke, dr. Borsodi József kecskeméti főrabbi, dr. Szigeti Béla, a monori chevra kadisa elnöke, dr. Pfeiffer Izsák monori főrabbi, dr. Hirn Mór abonyi chevra elnök, dr. Klein Andor abonyi főrabbi, dr. Vida Dezső csongrádi chevra elnök, Lampl Béla szentesi chevra elnök és egyéb hitközségek kiküldöttei.

Az ünnepség első szónoka dr. Székely Béla, a nagykőrösi chevra kadisa elnöke volt, aki miután meleg szeretettel köszöntötte az illusztris vendégeket, kegyeletes szavakkal emlékezett meg az év halottairól. Majd Endrei S. Henrik emelkedett szólásra, aki serlegavató beszédében többek között a következőt mondotta:

— Ezekben a napokban Mózes tanitónk születése és halálozása évfordulóját üljük meg, itt, a nagykőrösi chevra kadisa vendégszerető, kedves kötelékében. De nemcsak a halottakra kell gondolnunk. A chevra kadisa munkája a szeretet és a hthüség szent munkája, amely nemcsak arra terjed ki, hogy halottainkat szent vallásunk parancsai szerint földeljük el, hanem arra is, hogy az élőket a Tóra szellemének követésére tanitsuk, buzditsuk s hogy a magunk életét is a Tóra tanitásai hassák át. A Tórát Mózes közvetitette nekünk, de nem azért, hogy csak egyes kiválasztott napokon gondoljunk reá, hanem, hogy életünk minden óráját és napját az isteni Tan szentsége hassa át.

Dr. Endrei S. Henrik emelkedetthangú serlegavató beszédét az összegyült közönség nagy tetszéssel fogadta.

Ezután dr. Borsodi főrabbi és dr. Klein főrabbi tartottak beszédeket és méltatták az ünnepi szónoknak, dr. Endrei S. Henriknek gyönyörü és nagy hatást keltett beszédét.

A serlegavatóünnep előtt a chevra kadisa elnökei értekezletet tartottak, ahol felvetették a Chevra Kadisák Országos Szövetségének eszméjét. Az értekezletből kifolyólag Stern Samuhoz, az Országos Iroda elnökéhez és Kramer Miksához, a Pesti Chevra Kadisa elnökéhez üdvözlő sürgönyöket intéztek.

Dr. Kovrig Béla:

„A zsidóságnak és a keresztény felekezeteknek együttesen kell felvenni a küzdelmet a horogkereszt ellen"

Lapunk számtalanszor rámutatott már arra, hogy a horogkereszt vallásellenes veszedelmeivel szemben gyenge védekezés az irott szó malasztja. Nem egyszer volt alkalmunk leszögezni, hogy a horogkereszt újpogányságot hirdető eretnek tanai ellen nemcsak a zsidóságnak, de a valóban vallásos és Istenhittel telített keresztény hivőknek is erőteljes szervezkedéssel kell szembeszállania. Hogy a valláserkölcsi tanitások mennyire felekezeten fölöttiek, azt mi sem bizonyitja jobban annál, hogy lapunk rendszeresen leközli *nagy katolikus egyházférfiak előadását és valláserkölcsi szózatait s legutóbb is mi voltunk az elsők, akik Serédi Jusztinián herceg primás családvédelmi akcióját a zsidóság nevében is őszinte örömmel üdvözöltük.*

Ma, amikor az egyrészről a kommunizmus több, mint 160.000.000 lelket tart fogva szerte a világon, s másrészről a horogkereszt körülbelül hetven-nyolcvanmillió lélekbe csöpögteti bele a vallás és Istenellenes mérgét, fel kell eszmélnök a felekezeteknek, fel kell eszmélnök a vallásukhoz ragaszkodó emberek millióinak, akár keresztények, akár zsidók és meg kell látniok azt, hogy Isten és a vallás védelmében közös útra, kéz a kézben való masirozásra van szükségük.

A pápa már a horogkereszt első eszmélése óta felismerte az ebben az eszmében rejlő vallásellenes veszedelmet és Rómából indul ki a katholikus felekezet felé szerte a világon a legfelsőbb egyházi rendelkezés: *minden eszközzel erősíteni a vallásos érzést, a családi élet szentségét, az Istenhitet és valláserkölcsi parancsok megtartását.*

A protestáns felekezetek főpapjai is kell, hogy érezzék a vallás ellen irányuló veszedelmet, noha részükről eddig kevesebb megnyilatkozást hallottunk ezirányban.

A zsidóság persze első perctől kezdve felfigyelt az újpogány őrületre, ijedten látta, hogy eretnek kezek döngetni próbálják Isten trónusát, de a zsidóság gyenge és elnyomott ahhoz, hogysem egységesen és eredményesen felvehesse a harcot az istentelenségekkel szemben.

A keresztény felekezeteknek kezet kell nyujtaniok a zsidóságnak. Kezet kell nyujtaniok annak a vallásnak, amely évezredek óta annyi megpróbáltatás dacára, állandó életveszedelemben, máglyákon és inkvizíciókon át megőrizte Istenben való törhetetlen hitét és a kinyilatkozáshoz való rendithetetlen ragaszkodását s kész élete árán is felvenni a harcot napjainkban a vörös és a fehér pogányok ellen is.

Ennek a harcnak szükségessége vezetett el bennünket dr. *Kovrig* Béla egyetemi tanárhoz, az ismert katolikus világi vezérférfiuhoz, akivel ebben a kérdésben beszélgetést folytatott munkatársunk. A professzor úr rendkivül érdekes nyilatkozatát alább adjuk.

Dr. Kovrig Béla nyilatkozata

Dr. Kovrig Béla, a szociális biztosítás európai hírü tudósa, az Országos Társadalombiztosító Intézet igazgatója, nemrég feltünően érdekes megállapitásokban gazdag előadást tartott a Szent István társulat disztermében „A kereszténység és a nemzeti szociálizmus" cimmel.

Okfejtéseibe kapcsolódva, felkerestük a professzor urat, hogy a gondolatot továbbszőve véleményt kérjünk tőle.

— A Szent István Társulatban tartott nagysikerü előadásának elvi megállapitásain kivül szükségesnek látja-e Méltóságod, hogy zsidó és keresztény felekezetek között egységes front alakittassék a horogkeresztes ideológia ellen? — volt első kérdésünk.

— Ezt én elképzelhetőnek, sőt igen nagyjelentőségü lehetőségnek tartom — válaszolta dr. Kovrig Béla. — Amint ezt előadásomban leszögeztem,

a nacionálszociálizmust politikai értelmezésétől eltekintve is nemzeti és keresztény szempontból egyaránt rombolónak és veszedelmesnek tartom. Ami pedig a kereszténységre, mint valláserkölcsre káros, az káros a zsidóságra is, melynek hitbeli felfogása és erkölcsi tanitásai csaknem azonosak a kereszténység tanításaival.

Már pedig az ember magasabbrendüségét csak mélységes valláserkölcsi neveléssel érhetjük el. A hit nemcsak végcél, hanem eszköz is. A kereszténység és a zsidóság tehát nem önmagát védi, ha közösen védekezik a nacionalszociálizmus ellen, hanem védi az erkölcsi emberi élet továbbfejlődését.

A gyakorlatban számtalan módon megvalósitható lehetőséget látok, kereszténység és zsidóság együttes akcióira.

Elsősorban társadalmi egységre gondolok. Ugy a zsidóság, mint a katolikus társadalmi tényezők találkozhatnak egy közös programban.

Hogy ennek mik lehetnek az előfeltételei, arról én természetesen nem nyilatkozhatom. Erre megvannak mindkét részről az illetékes fórumok. Főkép az egyházi funkcionáriusok. Nem a hivatásuk szerint, hanem a felekezetükre gyakorolt súlyuk alapján képzelem el az illetékességüket.

Például igen fontosnak tartom a két felekezet sajtójának együttműködését ezen a téren.

— Még egy utolsó kérdésünk volna: — vetettük itt közbe — Az antiszemitizmus kétségtelenül fennáll és mi zsidók súlyosan szenvedünk miatta. Van-e Méltóságodnak erre nézve valami megnyugtató elgondolása?

A professzor úr erre a kérdésre igy válaszolt:

Az antiszemitizmus nem vallási és nem is magyar eredetü probléma. Ha tehát valláserkölcsi alapon fogunk össze zsidók és keresztények és magyarságunkból indulunk ki, akkor az antiszemitizmus önmagától szünik meg.

Legyünk mi jó katholikusok és legyenek önök jó zsidók. Higyjünk magyarságunk örökkévalóságában és akkor olyan lelki egység valósul meg, amelyben nemcsak egyházainknak lesz öröme, hanem országunknak is. Ez az egység fogja elhozni Csonkamagyarország igazi feltámadását. —Dde—

•

Dr. Kovrig Béla nyilatkozatát rendkivüli fontosságának tarjuk. Kiindulópontja lehet ez az emelkedettszellemü és bölcs nyilatkozat egy hatalmas és Istennek tetsző munkának: a kinyilatkoztatáson alapuló egyistenhivő magyarok egységes vallásvédelmének.

Dr. Kovrig Béla nyilatkozatát és a benne foglalt egységes front gondolatát a magyar zsidóság illetékes egyházi és világi vezéreinek figyelmébe ajánljuk.

„Wiener Jüdisches Familienblatt"

pártonkivüli havi folyóirat. - Megjelenik havonta egyszer, 44 gazdagon illusztrált oldalon

Előfizetési dij 1 hónapra P 1·20

Előfizetni lehet Centrál Országos Hirlap és Könyvterjesztő Vállalatnál, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A VIII—IX. ker. Nőegylet divatreviije. A VIII—IX. ker. Nőegylet március 20-án fél 6 órakor a *Bristol-szálló* összes termebien tavaszi divatbemutatót rendez.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték

A most befejezett 33. sorsjátékon a nagy jutalmat

300.000 P

a legnagyobb főnyereményt

200.000 P

ismét

TÖRÖK

szerencsés vevői nyerték. Kisérjék meg szerencséjét

TÖRÖKNÉL

Elérhető legnagyobb nyeremény

500.000 pengő.

Nyereményhuzás már **április 13-án és 16-án**

Hivatalos I. oszt. sorsjegyárak:

Egész sorsjegy **24 P**, fél **12 P**, negyed **6 P**

TÖRÖK A. és TÁRSA bankház RT.

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Az Izraelita Patronage negyedszázados jubileuma

Ezekben a napokban érkezik el a magyar zsidóság egyik legfontosabb misszióját betöltő egyesülete, az Országos Izraelita Patronage Egyesület fennállásának huszonötödik évfordulójához.

E lap hasábjain többször módot találtunk már arra, hogy ennek a kitünő egyesületnek munkásságát érdeméhez képest méltassuk. Valóban a leghálátlanabb és legnehezebb feladatot vállalja magára ez az egyesület. Hálátlant azért, mert munkája természeténél fogva nincs alkalma a jótékonyság elegáns adóját, a társaságbeli elismerést bekasszálni és nehezet azért, mert a legtöbb egyéni rátermettséget, iniciatívát, tapintatot és pedagógiai érzéket követeli meg minden egyes szociális munkásától. A társadalom legalhagyatottabb, leggyöngébb, legszerencsétlenebb egyedeit, a züllésre ítélt, magukra maradt zsidó fiatalokat tartja számon a Patronage és igyekszik belőlük a zsidó és magyar társadalom becsületes, tisztességes tagjait nevelni. Annak a társadalomnak, amelynek érdekeit ez a kitünő intézmény immár 25 év óta változatlan lelkesedéssel és odaadással szolgálja, meg kell találnia a módot arra, hogy a negyedszázados egyesület anyagi és erkölcsi támogatásával nemes hivatásának fokozott mértékben való további betöltésére buzdítsa és támogassa.

Kálmán Henrikné

Havas Miksáné

A negyedszázados fordulón a hála és köszönet szavaival kell megemlékeznünk az egyesület kiváló elnökéről, Székely Ferenc udvari tanácsosról továbbá az önfeláldozó hölgybizottságról, a nagyszerű munka fizikai keresztülvivőiről, akik a fizetett szociális munkásokat felülmuló odaadással és kötelességérzettel végzik társadalomnemesítő munkájukat Kálmán Henriknével, ezzel a végtelenül jóindulatú, lelkes, melegszívű, áldozatkész asszonnyal, az egyesület hölgybizottságának elnöknőjével az élén, Havas Miksánéról, a legképzettebb, legsokoldalúbb, legeszesebb és legfelelősségteljesebb szociális munkások egyikéről, aki a szociális munka terén gyűjtött hosszú tapasztalatai kötelességtudását és önzetlenségét páratlan fegyelemmel és páratlan szerénységgel állítja ennek a nagyszerű intézménynek a szolgálatába, továbbá Schwarz Gyulánéról, aki a Kohner-család tradicióit hordozza szívében s viszi bele szociális munkájába, dr. Hevesi Simonné főrabbinéről, aki mint minden munkában itt is egész lényét viszi bele működésébe s a többiekről, a lelkes, nagyszerű, derék zsidóasszonyokról, akikről e helyütt, sajnos helyszűke miatt névszerint külön nem tudtunk megemlékezni.

Ehelyütt említjük meg, hogy a jubiláló egyesület március 19-én, purim estéjén, délután fél 6 órai kezdettel a Royal-szálló fehértermében teadélutánt rendez, amelyen a „Magyar Trió" fogja művészi zeneszámokkal szórakoztatni a közönséget. A befolyó jövedelem az egyesület gyermekvédő céljait szolgálja. Uzsonnajegy 2.— pengő.

A magyar zsidó jövendő generáció sorsát lelkén viselő fővárosi zsidóság minden bizonnyal nagy tömegben fog résztvenni ezen a teadélutánon, hogy ezzel is dokumentálja ennek a nagyszerű egyesületnek munkásságával szemben érzett elismerését.

Purim alkalmából

Lájehudim hajszó óra, vöszimekó, vöszonón vikor. A zsidóknak lőn világosság, öröm, vigasság és becsület. Világosság, öröm és becsület! Az erény és lelki visszhang eme hármas szózatban, melyet e napon nagy népünnepünk az összes zsidóságnak szól, bármelyik világrészen lakjék kötelezővé tétetett azt megtartani.

A világosság, azt mondják bölcseink, az a Tóra. Hisz kétszer hangzott fel a fenséges teremtői szózat: Legyen világosság! Először a látható világosság teremtése reggelén az én számára. És lőn világosság. Az isteni tan, mely boldogsággal tölti el keblünket, lőn a világ szövétneke. Azért is mondja Izrael a századok óta tartó üldöztetések közepette: „Lulé tóroszeho soásiaj, az ovádeti benji" Ha törvényed nem lett volna gyönyörüségem, régen elvesztem volna nyomoruságomban.

„Böchol mokóm áser dövár hámelech mágia" mindenütt — így szól Eszter könyvének egy figyelmeztető verse — hová isteni szava elhatott, örömmé változott a gyász. Az isteni szellem nem lakozik bűs, hanem derült és vidám kedélyen. Ki és lovó el sáár hámelech bölvis szák. Ne búsan, hanem víg gyermekként jelenjünk meg Atyánk előtt.

Midön Mordecháj tudomást szerzett a nagy veszélyről, mely népünket fenyegette, üzent Eszternek, hogy közbejárjon a királynál a szerencsétlenség elhárítása ügyében, mentegette magát, hogy még nem kapott meghívást a királytól erre Mordecháj megfenyegette mondván: Im hachréstáchrisi boén házor sat. Ha te hallgatsz, nem teszesz semmit a szerencsétlenség elhárítása céljából, majd Isten küld segítséget, de te nem vagy biztos benne, hogy jövő évben ilyenkor leszel még királyné.

Eszter nagyon óvatosan, diplomatikusan járt el ez ügyben. Midőn jelentkezett, kérdezte a király: mit kívánsz Eszter? Ő felelt: Jöjjön Hámán ebédre. Az ebédnél ismét kérdezte: Mit kívánsz Eszter? Holnap is jöjjön Hámán ebédelni. Az már a fele sem tréfa, gondolta a király. — A Talmud bölcsei többféle érvet fejtettek Eszter eljárásában: Egyik azt vélte, az ellenséggel jót akart tenni, a másik azt, hogy a vádlott jelen legyen a panasz tevésnél s így a király mindjárt meg is büntethetj Hámánt. A harmadik vélemény, hogy feltékennyé tegye a királyt és ha Hámánnal együtt elpusztul is, legalább a zsidók meg lesznek mentve. Talmud Megilla 15. Mindketten, Mordecháj és Eszter heroikusan viselkedett. Mordecháj nem hunyászkodott meg a gőgös Hámán előtt. Már sok Hámánnal kellett Izraelnek megküzdeni s most is küzd s eddig segített Isten és továbbá is fog segíteni. Hiné lan jonim völan jisan sómer Israél. Nem szenderegő s nem alszik Izrael őrzője.

Pestszenterzsébet, 1935.

Klein Mór.

Vészi Józsefné felhívása az árvalányok érdekében. A *Pesti Izr. Nőegylet* immár közel hét évtizeden keresztül teljesítette ezt a nemes feladatát. Alig egyéves fennállása után megteremtette Országos Izr. Leányárvaházát. Intézetünk kapuján *sokkal több szegény zsidó árvalány kér befogadtatást, mint amennyit mostani anyagi viszonyaink mellett befogadhatunk és eltarthatunk. Tekintsétek a f. évi március hó 16-tól 23-ig, vagyis 11-től 18-ig terjedő nyolc napot az Árvák Hetének. Áldozzon e héten mindenki bármily csekélységet is,* akár templomi adományként, amikor a szent Tórának elé járul, akár a templomon kívül, az *Orsz. Izr. Leányárvaházunk.* Az adományokat küldjétek a Pesti Izr. Nőegylet címére, (VI., Dessewffy u. 41.), vagy befizetési lappal a 42.317. számú posztatakarékpénztári csekkszámlára. Az „Árvák Hete" során ugyancsak Leányárvaházunk javára f. hó. 20-án, a Zeneakadémia nagytermében este fél 9 órai kezdetel művész-estet rendezünk, amelyen kiváló zsidó ének-, zene-, és szavaló művészek működnek közre. Kérlek benneteket, váltsátok meg szerényáru jegyeiteket. Végül pedig felhívom figyelmeteket az *„Árvák Hete"* tartamára a főváros különböző üzleteiben, kávéházaiban, vendéglőiben, stb. elhelyezett perselyeinkre, amelyek szintén Leányárvaházunk céljaira fogják jószívvel adott adományaitokat összegyűjteni. Zsidó testvéri szeretettel: *Vészi* Józsefné s. k.

Vészi Józsefné s. k.

Conrad Veidt a „Jud Süss" c. nagyszabású drámában, a Diana Wynyard, egy boldogtalan asszony szerepében „A tulsó parton" c. filmben, valamint magyar és Fox világhíradó a VI., Nagymező u. Tivoli filmszínház műsorában.

Látjuk... halljuk... olvassuk...

Kongresszusi rabbik ortodox bírálata

Az orthodox orgánum glosszákat fűz a kongresszusi zsidóság országos gyűléséhez.

A kétesértékű szellemeskedések és viccek hangjáról következtetni vélünk azoknak írójára és már nem is csodálkozunk rajta, hogy a kétesértékű szellemeskedések és viccek olyanok, mint amilyenek.

Az általunk felfedezni vélt író ugyanis közismert arról, hogy nagyon kevés égi és földi dolog van a világon, amelyet az ő felelőtlen viccelődési kényszere alól felmentettnek érezne.

Mindamellett nagyon csodálkozunk rajta, hogy az orthodoxia orgánuma arról a felemelően szép hangulatról, amely a kongresszus tanácskozásait áthatotta nem talált nivósabb megjegyeznivalókat. A Sulchan Aruch körüli olcsó viccelődés olyan öreg és olyan hatástalan, hogy a cikkirón kívül azt hisszük senki sem mosolyog már többé rajta. Ezzel szemben bizonyára sokan lesznek olyanok, akiket fel fog háborítani az orthodox orgánumban a kongresszusi papokról megjelent glossza.

Harminczöt kongreszusi pap ült a tanácskozóteremben s közöttük nem egy országos, sőt az ország határain túl is ismert és jelentős papi egyéniség. Ezeknek a papoknak mindegyike áll annyira legalább hivatása magaslatán, mint a cikkíró állna — ha rabbi lenne.

Az orthodox orgánum nem tett jó szolgálatot önmagának, amikor a kongresszusról szóló tudósítását éppen a kongresszusi papoknak iztelen kifigurázásával fűszerezte. Olcsó vicclapízű szellemeskedéseket egy olyan eseménnyel kapcsolatban, mint a kongresszusi országos gyűlés volt, még akkor sem szabad megengedni, ha élük nem papi személyek ellen irányul és megfordítva, papi személyeket még akkor sem szabad így aposztrofálni, ha valaki, — amint sejtjük, — valaha maga sem nagyon állt távol ettől a papi testülettől.

*

Horogkereszt-es tanfolyam volt emigránsok részére

A horogkeresztelől ülföldre menekült német emigránsok — nagyrészt zsidók, — akik idegen országokban nem tudtak elhelyezkedni, két bizonytalanság között vergődve, végül mégis inkább a hazai bizonytalanságot választva, lassanként igyekeznek visszaszálingózni Németországba.

Visszamerészkedni természetesen csak azok próbálnak, akik ellen politikailag vagy pláne büntetőjogilag nem lehet kifogása a harmadik birodalomnak, s akik világnézeti okokból, a horogkeresztes terror általános nyomása elől próbáltak külföldre menekülni.

Nempolitizáló és büntetlen előéletű, emigrált németek térnek tehát szórványosan vissza mostamában Németországba, ahol a horogkeresztes haza börtönőrökkel fogadja őket. Kenyeret nem ad, még csak nem is igér a harmadik birodalom visszatérő polgárainak — politikai és társadalmi jogokról nem is beszélve — ezzel szemben, lelkikaranténbe zárja őket, hogy horogkeresztes metódus szerint fertőtleníthesse, mielőtt szabadjára engedi a boldog és fajtiszta nácibirodalomban. Hogyne, hiszen ezek az ideiglenes, átmeneti emigránsok egy-két esztendőt töltöttek közben nagy nyugati demokratikus országokban, Franciaországban, Angliában, Svájcban s minthogy már amúgyis hajlamosak voltak a demokrácia és liberálizmus bacillusaival szemben, elképzelhető, hogy közben direkt meg is fertőződtek tőlük.

Mit tesz tehát a horogkeresztes birodalom? Rendőrségi fogdába zárja őket, ahol — a horogkeresztes elvekről és a harmadik birodalom berendezkedéséről speciális tanfolyamot rendez számukra. Hogy ezen a tanfolyamon milyen metódus szerint tanítanak, hogy szemléltető oktatás alapján adnak-e ízelítőt, a visszatért emigránsoknak abból, hogy mi vár reájuk a harmadik birodalomban, azt nem tudjuk. A speciális kurzus számára néhány főtantárgyat azonban mi is ajánlhatnánk. Tanítani lehetne például, hogy mi az emberszeretet? Mi az egyén szabadságának elve? Mi a különbség államesme és államtévesztme között és végül, hogyan rombolhat, fertőzhet meg és tehet tönkre egy kiválasztott fajú, az emberi fejlődés csúcspontján álló hatvanötmilliós népközösséget a hősi és hatalmas német népet negyvenháromezer zsidó, akik közül legalább negyvenezer sohasem politizált?!

Máglya és bélyeg

Spanyolország hivatalosan megünnepli a Rambamnak nyolcszázéves születésnapját. Madridtól Varsóig, sőt Bukaresttől New-Yorkig propaganda hirdetésekkel árasztotta el a spanyol hivatalos idegenforgalmi iroda a zsidó lapokat, nagyhangon hirdetvén, hogy Spanyolország dicsőséges nagy fiának deklarálja Rambamot és különös ünnepségekkel ünnepli meg születésének nyolcszadik évfordulóját.

Szép ez és megható, bár még szebb és meghatóbb volna, ha nem éreznénk ki belőle a profitszagot, a spanyol idegenforgalmi propagandát.

Noha idegenforgalomnak — különösen a zsidók között — mégis kissé furcsa ez a spanyol ünnep, amely igen megtisztelő módon a nyolcszázéves fordulóra külön Maimonidesz bélyegeket is nyomatott. Mert hiszen az a zsidó, akit a világ valamelyik tájáról elvisz a kegyelet Kordovába, hogy emlékezzen a nagy mesterre,. a mester béketűrést, a földi eseményeken való körülemelkedést tanító bölcs filozófiájára, lehetetlen, hogy egyben ne emlékezzék spanyol utcákon járva nemcsak a nyolcszáz év előtti, de az ötszáznegyvenhárom év előtti spanyolországi zsidó eseményekre: a spanyolországi zsidók kiűzetésére, az inkvizíció kínzókamráira és a máglyák lobogására.

Nagyon megtisztelőnek érezzük, hogy Rambam nyolcszadik születésnapjára a spanyol kormány hivatalos ünnepségeket rendez és külön emlékbélyegeket

A budapesti aut. orth. izr. Hitközség felügyelete alatt termelt

HUSVÉTI ORTH. KÓSER PALACKTEJ ÉS TEJTERMÉKEK

Kaphatók és megrendelhetők összes fióküzleteinkben és az orth. izr. fűszerkereskedőknél

Budapest Központi Általános Tejcsarnok Részvénytársaság

nyomatott, de azt hisszük, bátran lemondhattunk volna erről a megtiszteltetésről Spanyolország részéről s valahogy jobban tetszene nekünk, ha 1935-ben nem nyomtak volna bélyeget, de 1492-ben nem gyujtottak volna máglyát sem.

*

Berlintől Sydneyig hosszu az ut

Sydneyben egy bevándorolt német horogkeresztes antiszemita propaganda röpiratot hozott forgalomba. A Streicher úr modorában irott piszkolódás rendkívül felháborította Sydney lakosságát, amelynek hangulata az ottani németek ellen irányult.

A méphangulatokat látva a sydneyi német konzul nyilatkozatot tett közzé a nagy sydneyi napilapokban, amelyben élesen elítélte a röpirat tartalmát és hangját és kijelentette, hogy a röpiratban foglaltakkal távolról sem azonosítja magát.

A német konzul erélyes tiltakozása jó benyomást keltett Sydneyben. A kérdés most az, hogy mit szólnak a német konzul nyilatkozatához Berlinben?!

*

Mi nem gúnyolódfatunk

Ausztriai, lengyelországi, és csehszlovákiai zsidólapok gúnyoroshangú cikkekben számolnak be arról, hogy az „Alliance Israelite", az asszimiláns francia zsidóknak ez a régen tetszhalott egyesülete, szövetséget kötött a lengyel zsidók kivándorlási intézményével, az „Emigdirect"-tel. Külföldi zsidó lapok gúnyolódnak a fölött, hogy az asszimiláns francia zsidókat tetszhalottukból való feltámadásukra nem a németországi horogkereszt, nem a nemzeti szociálizmus nemzetközi terjedése, nem az algíri pogromok, nem az asszimiláns eszmék teljes csődje késztette, hanem a franciaországi munkanélküliség, melynek következtében a francia kormány ideiglenes törvényeket készít elő és ezek a törvények veszélyeztetik a valószínűleg kiutasításra itélt, bevándorolt lengyel zsidó kisiparosok és kiskereskedők tizezreinek egzisztenciáját. Ezeknek a lengyel zsidóknak érdekében mozdult meg az „Alliance Israelite" és szaladt a miniszterelnökhöz, belügyminisztherhez és befolyásos képviselők tucatjaihoz.

Osztrák, lengyel, csehszlovák zsidó lapok gúnyolódhatnak e fölött a tény fölött, mi magyar zsidók a magunk nagyobb dicsőségére még ezt sem engedhetjük meg magunknak. Mi még nagyon jól emlékezünk rá, hogy 1920-ban a mi asszimilánsaink nem a pogromok elől hozzánk menekült lengyel zsidók érdekében, de direkt *kiutasításuk mellett interpelláltak a képviselőházban, interveniáltak kulisszák mögött, ők voltak a leghangosabbak a kiáltozók között, akik azt hitték, hogy a magyarországi antiszemitizmus azonnal meg fog szünni, ha pár száz szerencsétlen, „galíciai" zsidót kikergetnek Magyarországból.* A galiciaiak eltávoztak, de az antiszemitizmus maradt.

Mi tehát nem gúnyolódhatunk az „Alliance Israelite"-n. Nekünk direkt imponálhatnak.

haneser

Az „Áhávász Réim" Országos Felebaráti Szeretet Egylet a szegény betegeket élelmező és segélyező egyesület Ádár hó 7-én tartotta társas vacsorával egybekötött 35 éves alapítási emléknepélyét a Rombach uccai Sternféle vendéglő helyiségeiben. Jelen voltak: A pesti izr. hitközség képviseletében: *Dr. Rosenák Miksa* kórh. főorvos, egészségügyi főtanácsos, *Dr. Zahler Emil* elöljárók, a pesti chewra kadisa képviseletében: *Steiner Mór* kormányfőtan. elöljáró, továbbá *Arányi Adolf* az újpesti izr. hitközség és chewra kadisa elnöke: *Dr. Fischer Benjámin* rabbi, elnök és *Dr. Scheiber Lajos* rabbi, *Molnár Gyula* és *Róth Mór* elöljáróhelyettesek. A templom elöljárók és körzetek képviseletében: *Dinner A. Emil, Fenyves Ignác, Landesmann Márk, ifj. Weisz Gyula, Eichbaum Mór, Fischhof Béla, Steiner Ervin, Munk Gábor, Vajna József, Reichenberg Jakab, Dr. Osztern Lipót, Simonyi Albert, Galambos Jenő* főtanácsos, *Gelber Lázár* tanácsos, *Szoffer József* főgondnok, *Kohlmann Nándor* főtitkár, *Lányi Géza* főszámtanácsos, *Hübsch Alfréd* titkár és még igen számosan, továbbá hölgyek a nőegyesületek képviseletében. *Dr. Fischer Betjámin* rabbi, elnök nyitotta meg a felszólalások sorát és rámutatott Mózes tanító mester kiváló érényeire, akit követésre méltó példának állított oda, majd *Rosenák Miksa* dr. főorvos elmondotta, hogy az „Áhávász Réim" gondolata a vallásos irányzat és az emberszeretet egymástól elválaszthatatlan. *Dr. Zahler Emil* a közkórházakban járt és látta az egyesület testet, lelket gyógyító munkáját, *Dr. Osztern Lipót* kiváló előadásában fejtette ki a nap jelentőségét és azt a „cheszed sel emesz" munkáját, amely az egyesület tradicionális céljait képezi. *Dr. Scheiber Lajos* rabbi, *Dr. Adler Illés* főrabbi kiváló jellembeli tulajdonságait sorolta fel megilletődött szavakkal. *Reichenberg Jakab* alelnök buzditó szavai után *Bornstein Hermann főkántor* liturgiai énekszámokat adott elő nagy hatással, majd asztali áldás imával befejeztetett a sikerült est. A jelenlevők az egyesületnek *Dr. Adler Illés* emlékezetére iratott Széfer Thóra betűinek bejegyzésével áldozták a nagy rabbi emlékének.

A VAC jelmezestélye. A VAC-nak az izr. országos gyülés tanácskozásai miatt a Goldmark-teremben eredetileg kitüzött március 9-iki terminusról, március 16-ára, szombatra áttett jelmezestélye iránt nagy az érdeklődés. Jegyek meghivó elömutatása mellett a VAC titkárságánál: Wesselényi-u. 44. előre válthatók.

Fegyveres harc a bevándorlási certifikátokért. A görögországi Palesztinahivatal kevésszámú cetifikátokat kapott, ami óriási felzúdulást okozott a kivándorolni szándékozó néposztály körében. Szalonikiben egy felfegyverzett csoport életveszélesen megfenyegette emiatt a Palesztina-hivatal tisztviselőjét, úgy hogy az csak egy hátsó ajtón menekülhetett meg a további következményektől.

A VAC disztornája. A Vívó és Atletikai Club mindig kiváló sportteljesitményeket és ragyogó látványosságot nyujtó disztornáját az idén is a Városi Szinházban, március 31-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor fogja megtartani. A disztorna előkészületei Dückstein Zoltán testnevelési tanár vezetésével nagyban folynak. Nagy érdeklődéssel várják a disztornán közreműködő olympiai válogatott csapat-keret tagjainak szereplését. Jegyek már kaphatók a VAC központi titkárságában, Wesselényi u. 44. Telefon: 44-0-85.

Abbaziában

meleg tengeri gyógyfürdők a

„Residenz"

penzióban mind a négy emeleten kaphatók. Idősebb uraknak és hölgyeknek, szivbajosoknak, asztmásoknak és elmeszedésből eredő betegségeknél nagyon fontos, hogy a Residenz nem fekszik magaslaton. Óriási előnye még, hogy az összes előirt diéták pontosan betarthatók. Kitünő konyha. A Residenzben minden kényelem és az összes modern komfort megtalálható, folyó meleg és hideg viz a szobákban. Lift, központi vízfütés, 22 fokos meleg, tengerre néző napos, loggiás és erkélyes szobák kényelmes ágyakkal. A Residenz egészen a tengerparton fekszik és nem a tengerparttal szemben. ELSŐ KATEGÓRIA. Februári feltünő olcsó penzióárak. Lira feleslegés. Bővebb információt nyújt Erényi Béla gyógyszerész személyesen, reggel fél 9-től este fél 7-ig. (Diana patika, Károly király út 5.) Minden levélre válaszolunk és prospektust küldünk. Telefon: 31—6—19.

Régi képek egy régi világból

XXXIX.

Csalók és kalandorok, akik valami ismert személyiségnek adták ki magukat, mindig előfordultak a világtörténelemben. Hogy ne menjünk vissza a régi időkbe, mikor például Franciaországban egy egész sor kalandor adta ki magát Napoleon gyermekének, vagy Oroszországban, ahol például egy Gregori Ottrepieff, Dimitrinek, a meggyilkolt trónörökösnek jelentette magát és egy ideig az orosz trónon ült, míg egy másik kalandor Jemelián Pogacsoff II. Katalin férjének, a megölt cárnak adta ki magát és véres felkelést szitott, a közelmultban, pár évtizeddel ezelőtt akadt Oroszországban egy ember, aki zsidó királynak adta ki magát és heteken keresztül, mint ilyent ünnepelték.

Egy napon a Kovnótól három állomásnyira fekvő Vilnában egy lap tudósität közölt a hatalmas zsidó királyról és milliós hadseregéről, amely csupa óriásokból áll és nagy hőstetteket vitt végbe. Ennek a hadseregnek több állam máris megadta magát és elismerte a zsidó királyt. Ezek a hírek természetes, nagy benyomást tettek a zsidó népre. Kovnóban is csak a zsidó királyról és hatalmas hadseregéről beszéltek. Nemrégiben történt csak a nagy vita az elveszett tíz törzsről, amely a Szombatyján tó túlsó partján lakik s az ilyen és ehhez hasonló fantasztikus mesék a zsidóknál mindig nagy érdeklődést és lelkesedést váltottak ki. Most pedig teljesen világosan bebizonyosodott, hogy él valahol Afrikában egy zsidó király, akinek hatalmas hadserege van, mely győzelemről-győzelemre halad előre. Minden erről szóló hírt óriási érdeklődés és lelkesedés fogadott. A legkisebb részletet is nagy kommentárokkal és pilpulisztikával világiottak meg.

Templomokban és imaházakban, utcákon és útakon, ahol a zsidók csak találkoztak egymással, egyébről se folyt a vita, mint az afrikai zsidó királyról és annak jelentős győzelmeiről. A zsidók mindig szerettek „politizálni" s így alaposan megvitatták terveit és katonai taktikáját, elmélyedtek a stratégiai tervekben és számításokban. A Midráson és a Talmudban kerestek magyarázatot. Magától értetődik, hogy ezekben a vitákban fontos helyet foglalt el az a megbeszélés is, hogy honnan származnak ezek a zsidó hősök, akik hirtelen megjelentek Afrikában. Egyesek azt állitották, hogy ezek a hősök az elveszett tíz törzs egy része, mások azt akarták bebizonyítani, hogy annak a tízenkétezer zsidónak maradékai, akiket Salamon király küldött Sába afrikai királynő kíséretéül, amikor a királynő Salamonnál való látogatása után hazautazott.

Egyéb magyarázatok sem hiányoztak, disputáltak a legheves ebben, mindegyik megállt a saját véleménye mellett, bökdösött az ujjával, minden könyvből bizonyítékokat hozott arra, hogy csak neki van igaza és nem másnak.

Lelki betegség lett ebből, amely megszállta három kormányzóság Vilna, Kovnó és Minszk zsidóságát. Napról-napra fantasztikusabb és lángolóbb lett az egész.

Hamarosan elterjedt a hír, hogy a zsidó király hadseregével Konstantinápoly felé masirozik, hogy legyőzze a törököket és Palesztinát ismét visszaadhassa a zsidóságnak.

PURIMRA,

különleges FELVÁGOTTAK, diszített TÁLAKON MEGLEPŐ OLCSÓN megrendelhetők. Különleges VIRSLIFÉLÉK és ÉTELKONZERVEK.

Rendeljen Ön is purimra felvágottat

vendégei legnagyobb megelégedésére,

Skrek Lipót rt.

orth. כשר

szalámi és kolbászárugyárban.

Főüzlet:

VII., Dob-utca 27.

Fióküzletek:

VII., Baross-tér 16.

VI., Nagymező-utca 50.

Valamint a város minden részén levő fiókokban.

A „pinszki" egy napon azt a hírt hozta, hogy a zsidó király hadseregének egy részét Európába küldte. Erre a lelkesedés tetőfokát érte el. A felügyelő arról vitatkozott a magasabbosztályú bocherokkal, hogy valószínűleg nagy előkészületek és események várhatók. Közeledik a keserü galuthól való megváltás, amira a zsidó tömegek mindig nagy vággyal várakoztak.

Hogy ez a megváltó nincs messzi, azt bizonyítja az is, hogy már itt van a követe. És tényleg a követ nem váratott soká magára.

Hamarosan elterjedt a híre annak, hogy a zsidó király követe megérkezett Szentpétervárra s a legnagyobb tisztelet és parádé mellett fogadta őt a cár, amely alkalomból tárgyalásokat folytatott az orosz kormánnyal is, természetesen nem másról, mint a zsidó nép helyzetéről.

Legendás történeteket meséltek a zsidó király rendkívüli szépségéről, óriási vagyonáról, különös öltözködéséről és nagy, fényes kíséretéről stb., stb.

Ezek a hírek gyorsan elterjedtek és a könnyenhívő emberek fantáziáját kigyujtották. Valamennyien türelmetlenül várták, hogy a Követ Kovnóba is eljöjjön. Mert azt lehetetlennek tartották, hogy a hatalmas zsidó király követe a legnagyobb zsidó tudóst, rabbi Jichak Elchanant fel ne keresse.

Ez a remény tényleg nagyon gyorsan valóra vált. Egy szép napon elterjedt a városban a híre annak, hogy a követ megérkezett Kovnóba és a város leggazdagabb zsidójánál szállott meg.

A zsidó követ nevét senkisem tudta. A „krimi"-nek nevezték. Ez azt bizonyítja, hogy Krimből származott, vagy legalább is hosszabb ideig ott volt. Azok a szolgái, akik számára a szállást megrendelék szintén krimi zsidók voltak, akik csak oroszul, vagy tatárul beszéltek.

Nem lehet méltóképen vázolni azt az óriási izgatottságot, és lelkesedést, mely Kovnóban lejátszódott, amikor megtudták, hogy a zsidó király követe megérkezett Kovnóba. A zsidókon és különösen a kis és nagy bocherkon leirhatatlan lelkesedés vett erőt. Az utcát, ahol a király követe lakott, de sőt a környező utcákat is emberek ezrei szállták meg. Remélték, hogy legalább megpillanthat-

ják a nagy férfiút. Órákhosszat ácsorogtak abban a reményben, hogy majdcsak meglátthatják.

De a király követe az első napokban nem hagyta el a házat és nem fogadott senkit. Mily nagy volt azonban a meglepetés, mikor egyszerre csak a főkormányzó, a főpolgármester és a vámhivatal főnöke látogatásra jelentkeztek a vendéglátó háznál.

Az érdeklődés és a fantasztikus mese elképzelhetetlen méreteket öltött volna, ha a tudós király látogatása hamarosan véget nem ért volna. De véget ért és csak kevesen tudták meg, hogy tulajdonképen ki is volt az a zsidó király és mi is volt a célja.

A zsidó király ugyanis nem volt más mint egy szentpétervári nagy selyemgyáros, Salamon *Arcavnov*, a krimi pedig az ő vezérképviselője volt. Hogy miért jöttek éppen Kovnóba, Vilnába és Minszkbe, annak megvolt a maga magyarázata. Ebben a három kormányzóságban körülbelül kétmillió zsidó élt. A kétmillió zsidónak kilencvenszázaléka rendszeresen foglalkozott külföldi iparcikkekben, s különösen selyem és szövetáruknak beszerzésével. Az orosz ipar akkor csecsemőkorát élte. Produktumait az orosz előkelőség visszautasította és külföldi árukat favorizálta. A külföldi árukon az orosz ipar védelmében óriási vámok voltak. Ezek a horribilis vámok idézték elő a hivatásszerű és rendszeres csempészést. Különösen a környéken élő határokhoz közellakó rendkivüli mostoha talajviszonyok következtében nyomorgó zsidók vetették rá magukat a csempészés veszedelmes mesterségére és annyira meg voltak szervezve és olyan hathatós segitségben részesültek a határőrök, a kormányzó és egyéb köztisztviselők részéről, (természetesen jó pénzért,), hogy semmiféle hatósági intézkedés nem bizonyult elegendőnek a csempészéssel szemben. Lelki nyomásra volt tehát sztükség és így támadt a ravasz szentpétervári selyemgyáros szemében a zsidó királyról szóló lengenda.

Arcanov jól ismerte az orosz zsidót, mikor a királyi követ, „a krimi" összehívta Kovnó zsidóságát, mindenki lázasan tódult a gyűlés helyére és áhítattal hallgatta a követ szavait, aki elmondotta, hogy elérkezett a zsidók Messiása, de ehhez az kell, hogy a zsidók megtérjenek és mindenki öt évig tartózkodjon a csempészéstől. Aki a csempészésről lemond, különböző kedvezményekben részesül, sőt ha három hónapig bebizonyithatólag nem csempészett, havi fizetést fog kapni a zsidó királytól. Mánthogy Arcanov megjelent a templomban s ott jelentős összegeket snoderozott jótékonycélra, hatalmas vagyonáról és jótékonyságáról hamarosan legendák keltek szárnyra és a tömeg hitt ezekben a legendákban.

A rabbik tisztában voltak Arcanov céljaival s beállitották magukat a csempészés elleni küzdelembe, amennyiben most már nem a hivatalos hatóságok, de a galuthból felszabadított zsidó király nevében átokkal sujtották azt, aki továbbra is csempészni akar.

Jellemző az akkori oroszországi zsidó viszonyokra az a tény, hogy ennek a fantasztikus mesének nagyobb lett a foganata, mint minden hatósági intézkedésnek, s a csempészés a zsidók között ettől kezdve rendkívül megcsökkent, ha teljesen nem is szünt meg.

Pintér Miksa.

(Folyt. köv.)

Bécs hálátlan a zsidó orvosokkal szemben

Elfelejtik, hogy még ma is a zsidó tudós tanárok miatt jönnek a külföldiek Bécsbe

A bécsi „Stimme" szószerint ezeket írja:

„Másfél év óta, amióta a parlament kikapcsolódott Ausztria politikai életéből, az állami kórházakhoz nem nevezték ki egyetlen zsidó orvost sem és egy zsidó orvos sem lépett elő. Egy hivatalos közlés szerint Bécs legnagyobb kórházában, a Wiener Allgemeines Krankenhausban mindaddig nem alkalmaznak ismét zsidó orvost, amíg a zsidó orvosok arányszáma a nemzsidókkal szemben nem csökken. Miután azonban Bécs számos kórházában zsidó orvost már évek óta csak a legritkább esetben alkalmaznak, a vidéken pedig egyáltalán nem, így a zsidók arányszáma már régen a követelt arányszám alá süllyedt. 1934 februárja óta Bécs községi kórházaiban sem alkalmaznak zsidó orvost és nem is léptetnek elő. Ma már általában úgy az államnál, mint Bécs városánál nem csupán a felekezeti szempontból alkalmazzák az általuk követett eljárásnál, hanem kimondottan a faji szempontot.

A jótékonysági intézeteknél számos esetben elbocsátották a zsidó orvosokat, illetve lejáró szerződéseiket nem hosszabbitották meg többé. A fix alkalmazásban levő községi orvosok közül 45-öt elbocsátottak és csupán néhánynak folyósitanak nyugdíjat. A felmondások két esetét kivéve — zsidó orvosokra vonatkoznak és az elbocsátottak fele — nő.

A társadalombiztosítás általános reformját már bejelentették és az néhány hét mulva meg is fog történni. Annak során el fogják bocsátani mindazokat a zsidó orvosokat, akik 1918 után szerezték meg a bécsi illetőséget, majd pedig azokat, akik 1914 és 1918 között lettek bécsi illetőségüek, ép úgy azokat is, akik már 1914 előtt megszerezték az osztrák állampolgárságot, de nem Bécsben születtek és végül sor kerül még a Bécsben született zsidó orvosok elbocsátására is. Már az új reformnak az életbeléptetése előtt számos esetben szükségrendelettel felbontották a zsidó orvosok szerződéseit. A nyugdíjintézetnél alkalmazott zsidó orvosokat pedig nem foglalkoztatják és ilyen módon károsítják meg őket."

Megdöbbentő bécsi laptársunk fenti közleménye és ezt nem tudjuk másképpen jellemezni, mint hogy ez Bécs új rendjének urai részéről a legnagyobb hálátlanság a bécsi zsidó orvosokkal szemben.

Ausztriában — bármennyire is tagadják — félelmetesen nagy tömegek hívei a fajvédő nemzeti szociálizmusnak és úgy látszik, ezeknek a befolyása érvényesül most ezeknek az új rendeleteknek a megalkotásánál.

Bécs urai elfelejtik, hogy mit és menynyit köszönhetnek a ma is Bécsben élő világhírű orvosprofesszoroknak, akik miatt gazdag dollármilliomosok, híres külföldi diplomaták és uralkodók mennek Bécsbe. Nem a „Hackenkreuz" csalogatja ezeket az urakat az egykori császárvárosba, hanem sokkal inkább *Neumann* tanár és a többiek páratlan tudása.

325 jémenita zsidó érkezett a napokban Haifába, mindannyian certifikáttal ellátva. Az egyik certifikát alapján egy 18 tagból álló család vándorolhatott be az országba.

TIVOLI FILMSZINHÁZ
VI., NAGYMEZŐ-U. 8. TEL.: 23-0-49
Csütörtöktől, március 14-től
CONRAD VEIDT
JUD SÜSS
Dráma 11 felvonásban
DIANA MYNYARD
A TULSÓ PARTON
Egy boldogtalan asszony harca a szabadságért 10 felvonásban
(Csak 16 éven felülieknek)
Hacsek és Sajó:
A két börtöntöltelék
Játszák: Herceg és Komlós
MAGYAR ÉS FOX VILÁGHIRADÓK
Az előadások kezdete hétköznap 1/4, 1/7, 1/10 vasár- és ünnepnap 2 órától folytatólagosan
Az első előadás mérsékelt helyárakkal.
Jegyelővétel hétköznap egy órával az előadás megkezdése előtt, vasár- és ünnepnap d. e. 11 ó.

Zsidókérdés – ahogy ők látják

Petri Pál nem nagyon illik bele a keretbe, amely az ismert keresztény politikusoknak és közéletü férfiaknak a zsidó kérdésben elfogadott felfogását akarja visszatükröztetni. Petri Pál, élete politikai munkássága, nyitott könyv a magyar közvélemény előtt. Petri Pál azon politikusok közé tartozik, akik a felekezetek közötti egyetértést és összetartást életprogramul fogták fel és akik ezen eszményükhöz felelős politikájukban is felelősek maradtak.

Petri Pál a minap lemondott kultuszminiszteri állásáról. A magyar zsidóság fájdalommal látja Petri Pál távozását, mert a magyar zsidóság történetében arany betükkel lesz feljegyezve az a periódus, amelyben Petri Pál volt a kultuszminisztérium zsidó ügyeinek referense. A magyar zsidóság sohasem fogja elfelejteni, hogy Petri Pál a legkritikusabb időkben is a legnagyobb megértéssel és szeretettel viseltetett a zsidó hitfelekezettel szemben.

A legutóbb a magyar zsidó kongresszuson olyká tünt mintha felelős politikájának hattyúdalát zengte volna el, amidőn gyönyörű szavakkal adózott a zsidóság fenkölt géniuszának és különösen a magyar zsidóság izzó hazaszeretetének.

Most, hogy Petri Pál megvált a hivatalától, felkerestük az illusztris politikust, hogy a távozás küszöbén vázolja előttünk azokat a tényleti pozitívumokat, amelyet gazdag közéleti munkássága, de elsősorban mint a zsidó hitfelekezet legfelsőbb irányitójának hivatali tevékenykedése eredményezett.

Petri Pál

A rakparti lakás dolgozószobájában fogad a volt államtitkár. Petri Pál közismerten szerény ember, aki államtitkárság alatt sem szeretett a nagy nyilvánosság előtt szerepelni. Ezuttal is megkért, hogy mellőzzük a személyes motívumokat, mert neki ugyan volna sok érdekes személyi élménye azokból az időkből, amelyet a magyar zsidóság vezető exponenseivel együtt töltött — de az idő pillanatnyilag nem nagyon alkalmas ezekre. Ez viszont érthető is, mert hiszen választás lázában ég az egész ország.

Beszélgetésünk azonnal ráterelődik a múlt héten lezajlott magyar zsidó kongresszusra, ahol Petri Pál szép emlékezetes beszédét mondotta.

Milyen impressziókkal távozott kegyelmes uram a magyar zsidó kongresszusról?

— Örvendő szívvel távoztam a magyar zsidóság korszakos jelentőségü nagygyüléséről — mondja Petri Pál — Ebbe belevegyült a személyes öröm érzete is, mivel az ünnepi gyülekezet láttán némiképen tabb mint tizenkét esztendős munkám betetőzését is láttam. Amint önök is jól tudják én vallás és közoktatási államtitkári állásomban mindig a törvényes álláspontonon voltam:

a zsidóságnak a törvényben biztositott jogait respektáltam és ezen túlmenően is igyekeztem az egyenlőség és viszonosság szellemében a zsidó felekezet részére mindazt biztosítani, amit az állam nehéz pénzügyi helyzete az adott körülmények között a zsidóság kulturális és szociális munkásságának méltánylására nyujtani tudott.

Látott valami pozitív eredményt excellenciád a zsidó kongresszuson?

— Hogyne — válaszolja Petri Pál. — Hiszen a megalkotott új statutumok a neolog zsidóság új erőforrásait jelentik és az idők szellemének megfelelő modern szabályzatok rövidesen éreztetni fogják áldásos hatásukat. A másik nagy eredménye a zsidó kongreszusnak az a kétségtelenül jó hatás, amelyet a kongresszus méltóságteljes lefolyása és bölcs határozatai az elszakitott magyar zsidóságra minden bizonnyal gyakorolt: látván, hogy hazánkban fennen ragyog a vallási türelmetlenség, az egyéni és közületi szabadság. Elmondottam kongresszusi beszédemben is, — mondja Petri Pál, — hogy az elszakitott területeken élő hittestvérek százezrei a kongresszus megtartásából fognak erőt meriteni egy jobb jövendő számára.

A magyar zsidóság, illetve a zsidó kongresszus ereje és hite beléjük is bizalmat fog önteni és megerősíti őket hazafiságukban.

Hogyan látja kegyelmes uram a zsidó kongresszust az egyetemes zsidóság, tehát az orthodox zsidóság szempontjából?

— Amidőn báró Eötvös József a néhai nagy kultuszminiszter az 1868. évi első kongresszust megnyitotta, akkor az egész magyar zsidóság nagygyülése volt. Gondolom, hogy nem minden táborban lesz népszerű, amit most mondok, de az igazság kedvéért le kell szögeznem, hogy báró Eötvöst fájdalmasan érintette, hogy a zsidóság árnyalatokra szakadt. Én remélem, hogy ez a nagy gyűlés sok félreértést fog eloszlatni és a meghozandó határozatok a béke és megértés szellemét fogják szolgálni.

Gondolja kegyelmes uram, hogy a két tábor a neológia és az orthodoxia, valaha egyesülhet?

— Nem tartom valószínűnek, hogy a zsidóságnak ez a két rétege minden fenntartás nélkül egyesülhessen, de mindenesetre

ez a kongresszus is alkalmas arra, hogy egy olyan atmoszférát teremtsen, amely a békülékenység jegyében közelebb hozza egymáshoz az ugyanazon zsidó hitet vallókat.

— Én a magyar zsidóságban a vallásos réteget az úgynevezett orthodoxiát, mindig felette megbecsültem. Tapasztalatból mondom tehát, hogy a vallásos tradicióhoz hű konzervativ zsidóság lelkes zászlóvivője volt minden igaz magyar ügynek és mozgalomnak.

Milyen irányokat tart követendőnek kegyelmességed a magyar zsidóság új szervezeti szabályzatainak, gyakorlati alkalmazásánál?

— A legfontosabbnak a hitélet és vallásosság intenzív ápolását tartom, — mondja Petri Pál. — Amint már az imént is megállapítottam, a vallásos zsidóság mindenkor a legmegbizhatóbbnak és legellenállóbbnak bizonyult minden felforgató törekvésekkel szemben. Ebben a magas szellemben nyilatkozott Magyarország kormányzója is a színe előtt tisztelgő küldöttség előtt. Ugyancsak a vallási és szellemi értékek szupremációját hangoztatta Hóman Bálint kultuszminiszter úr is. Én magam, mint hithű kálvinista ember nem is gondolkodhatok másképen.

Petri Pál elhallgat.

Magas boltozatos koponyája alatt, a jellegzetes szemüveg sáncában jóságtól és derütől csillog Petri Pál szeme. Szeme is visszatükrözi e nagy ember nemes szellemét.

Kornitzer Béla.

HIREK

Ünnepi istentisztelet március 15-én. A Pesti Izr. Hitközség elöljárósága március 15-ének nemzeti ünnepén pénteken délelőtt fél 9 órakor a Dohány-uccai templomban, valamint az összes körzeti templomokban ünnepi istentiszteletet rendez hitszónoklattal és a teljes énekkar közreműködésével.

A pesti izr. hitközség szabadegyetemi és pedagógiumi előadásai most már ismét a hitközség Goldmark-termében (VII., Wesselényi-u. 7.) tartatnak; így a szülők pedagógiumában szerdán, 20-án ½7 órakor „A szülők társadalmi helyzete az iskola és a család együttműködése szempontjából" cimmel dr. *Pásztor József* tart előadást, amelyet vita követ, míg a magyar zsidó szabadegyetemi előadássorozatban csütörtökön, 21-én, délután 6 órakor „A zsidóság örök ereje" cimmel *dr. Berkovics József*, 7 órakor pedig „A bűnvádi eljárás évezredek tükrében" cimmel dr. *Berend Béla* tart előadást. Belépődíj nincs.

Az Alberti-irsai chewra kadisa impozáns ünnepség keretében ünnepelte meg a 150 évi fennállását, e hó 17-én Purim-koton vasárnap, mely alkalommal három legutóbb volt főgondnoknak *Stricker* Fülöp, *Popper* Andor és *Kovács* Arnold portréját is leleplezték. Délelőtt 10 órakor a kultúrházban gyülekeztek, honnan az albertii temetőbe vonultak a chevra kadisa volt alapítójának néh. főrabbi Avrohom *Pressburger* z. c. l. és a fent nevezett főgondnokok sirjához, hol *Klein* Ferenc kántor szívbe markoló él mole rachamimot mondott. Délután a templomban mincha ima után Büchler Zsigmond főrabbi megható magyarázattal gyönyörűen ecsetelte a 150 éves chevra kadisa működését és a jelenlegi gondnokokat felkérte, hogy továbbra is csak a jót és a nemeset kövessék, mint ezt elődeik cselekedték. A kultúrházakban *Blau* Imre h. pénztárnok kátűnően felépített beszéde keretében megtörtént a leleplezés. A képeket Singer Béla hitkelnök jól sikerült beszéddel vette át.

A hatvani izr. hitközség március 16-án szombaton este nívós programú tánccal egybekötött kultúrünnepélyt rendezett.

A VI. Templomkörzet *Dr. Weisz Miksa kulturtársasága*" csütörtökön este márciusi hazafias díszülést tartott Aréna úti díszteremben. A márciusi ünnepélynek kitűnő előadó gárdája és nagy közönsége volt.

A templomkörzetek Zajin Adar vacsorája a Goldmark-teremben

A pesti izr. hitközség templomkörzetei a hagyományokhoz hiven Mózes születésének és elhalálozásának évfordulója alkalmából kedden este együttes Zajin Adar vacsorát rendeznek a pesti izr. hitközség Goldmark-termében. Közel ötszáz fönyi közönség gyült egybe erre az alkalomra a hitközség és a körzetek köréből.

Az ünnepi estet Weisz Márk, a nagyfuvaros utcai templomkörzet kiváló elnöke nyitotta meg, üdvözölve az ünneplő vendégsereget s annak élén Stern Samut, az Országos Iroda és a Pesti Izr. Hitközség elnökét. A jelenvoltak tapsai közben méltatta Stern Samu elnök hatalmas munkáját az Izraelita Országos Gyűlléssel kapcsolatban és mélyreható zsidó tudással fejtette ki a Zajin Adar vacsorának jelentőségét.

Az ünnepi beszédet dr. Hoffer Ármin, a Csáky utcai templom rabbija mondotta, ő is az egész közönség mély háláját tolmácsolta Stern Samu iránt a most lezajlott kongresszusi tanácskozások nagy eredményei alkalmából, majd szárnyaló szavakkal elevenitette fel Mózes emlékezetét.

Stern Samu elnök emelkedett ezután szólásra és köszönetet mondva az üdvözlésekért, örömének adott kifejezést, hogy Mózes tanítómesterünk születésnapját, hagyományainkhoz hiven, ezuttal isily szép ünnepség keretében megülhessük, majd Weisz Márk körzeti elnököt üdvözölte melegen, aki most töltötte be életének hetvenötödik esztendejét. Köszönetet mondott ezután a kongresszuson kifejtett munkálkodásának értékeléséért és rámutatott arra, hogy ez a munka örvendetes összhangzatosságban folyt le és ha voltak is egy-ketten, akik a kákán is csomót keresték, ez nem akadályozhat bennünket abban, hogy a magunk útján haladva elérhessük kitűzött céljainkat és megalkossuk a magyar zsidóság törvénykönyvét az egyenlőjogosultságnak abban a szellemében, amely a mi felekezetünket is úgy megilleti, mint a többi vallásfelekezetet. Mi — mondotta Stern Elnök — mindig és minden alkalommal békét hirdettünk és a békének vagyunk a hívei. Abban a küzdelemben, amelyet folytatunk, csak egy lehet a győző: a magyar zsidóság. Elismeréssel emlékezett meg ezután a felekezeti sajtó komoly és megértő támogatásáról, amellyel a nagy alkotmányozó munkát kíséri, kijelentve, hogy ha akad is egy-két disszonáns hang, ez nem zavarhatja meg azt a korszakos munkát, amellyel a felekezet érdekét szolgáljuk. Ha visszatekintünk a régelmúlt időkre, megállapíthatjuk, hogy egyszer felvirradt, másszor besötétedett, de a zsidóság azért el nem lankadt, a zsidóság gyökerei a föld mélyébe nyulnak, törzse erős és megingathatatlan és ha a nap megint ki fog sütni, a zsidóság életerős fája virágozni fog újból. Egységet és megértést hirdet a mai súlyos időkben. Bizzunk a magunk erejében, bizzunk egymásban és a Gondviselés át fog menteni bennünket a mai nehéz időkön.

Hosszas, lelkes taps és éljenzés fogadta Stern Samu elnök beszédét, amely után dr. Hevesi Simon vezető főrabbi bensőséges áldással és asztali imádsággal fejezte be a szép estét.

Ifj. Dr. Miklós Gyula előadása. Ifj. Dr. *Miklós Gyula* a M. C. Sz. elnöke *„Szervezeti és hitközségi munkánk eredménye"* cím alatt március 13-án a Herzl-teremben társasvacsora keretében nagyon érdekes előadást tartott.

„Palästina" cím alatt Wienben Adolf *Böhm* szerkesztésében és a wieni Herzl-klub kiadásában rendkívül nívós havi folyóirat jelenik meg. A februári szám gazdag tartalmából kiemelhetjük dr. Ludwig *Neumann* „Stadt und Land", dr. Hillel *Schachtel* (Haifa) „Bevölkerungsbewegung", dr. Georg *Sandler* (Tel Aviv) „Das Bodenrecht im Palestina" stb., stb. cikkeit. A szépen kiállított folyóirat előfizetési ára évi 16.— pengő, kiadóhivatal Wien, VI., Gumpendorferstrasse 10.

Népközség, vagy vallásközösség. E körül a két ellentétes fogalom körül tombol már hónapok óta a harc Lengyel-Felsősziléziában. Az új hitközségi szabályzat tervezetéből kitörölték ugyanis a hitközség szócskát és helyébe a népközség kifejezést illesztették. A népközség eszméje mellett kardoskodó körök be akarták még egyben vezetni a női választójogot is a hitközségi életbe. A lengyel Agnda beavatkozásának köszönhető, hogy ez a törekvés teljes egészében meghiusult.

Zsidó családok letelepítése Délfranciaországban. Az Ita jelentése szerint a zsidó telepítő társaságok és a francia kormány közt tárgyalások folynak arra vonatkozólag, hogy a gyér lakosságú Lot délfranciaországi departamentben engedélyezzék pár száz zsidó család letelepedését.

Palesztina főkormányzója Sir Arthur Wauchope felszólította a telavivi községi tanácsot, hogy a szombati üzletzárás újabb szabályozására vonatkozó rendelet tárgyalását egyelőre vegye le a napirendről.

Palesztina lakossága napról-napra nő. 1935 január elsején a hivatalos statisztika szerint 307.312 zsidó lélek lakik az országban. — Németországban a zsidók száma 1933 április elsejétől kezdve 125.000 lélekkel csökkent.

A zsidó missziója. A londoni Savoy-hotelben Reading grófné elnöklete alatt a Németországból menekült zsidó gyermekek javára rendezett gyűlésen beszédet mondott Smuts tábornok, volt délafrikai miniszterelnök. A zsidóknak hajdan nagy missziójuk volt a világon — mondta — és még ma is vár rájuk egy nagy misszió, mert a történelem nem ért véget az ótestamentummal. A zsidóság továbbra is résztvesz a világ életében és mindenütt hozzájárul annak gazdagitásához. A bibliából látjuk, hogy ez a nép az erőszak gondolatától mint emelkedett a könyörületesség, gyengédség, nemeslelkűség magasabb eszméihez, Ezek a legmagasabb eszmények, melyeket az emberiség valaha megteremtett.

Felelős szerkesztő és kiadó:
PINTÉR MIKSA.
Előfizetési ára mellékletekkel együtt 40 pengő.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós-utca 27. Tel.: 29-0-71 18-9-98. Felelős: Dr. Kellner László

Budapest, 5695. veadar 24. 1935. március 29. Ára 40 fillér XI. évfolyam 12

EGYETÉRTÉS

ZSIDÓ POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Thék Endre-utca 20. | SZERKESZTI: PINTÉR MIKSA | Telefon: 32-4-17. — Postatakarékpénztári csekkszámla: 27.003

Ezüst koszoru

„Imé az Istennek embere most e városban van és ez az ember tiszteletben áll; minden, amit mond beteljesedik. Most azért menjünk oda, talán megmondja nekünk is az utat, hogy merre menjünk?!" (Sám. I. 9/6).

(P) A kongresszus végén a magyar zsidóság képviselői ezüst koszorút nyujtottak át *Stern* Samu elnöknek. Ez az ezüst koszorú az egész magyar zsidóság háláját és elismerését akarta tolmácsolni az elnökkel szemben azért a sok önzetlen fáradozásért, amellyel az új alapszabályok megteremtését lehetővé tette és hetven év után ismét biztosította egy országos zsidó nagygyűlés megtartását.

Az első országos zsidó kongresszus fájó emléket ébreszt bennünk. Noha sok szép és jelentős eredményt köszönhetünk az 1868-iki kongresszusnak, de sajnos nem lehet elfelejteni ennek a kongresszusnak azt a fájó pontját, hogy keserves testvérviszály után háromfelé szakitotta a magyar zsidóságot. Az egy Isten, egy Tóra népe, most három árnyalatban szeparálódik egymástól s ez a körülmény, sajnos, erősen össze van kapcsolva az 1868-iki első zsidó kongresszus emlékével.

Annál nagyobb örömet, megelégedettséget és bizakodást kelt bennünk a jövőre vonatkozólag a most lezajlott 1935. évi kongresszus, mely az igazi testvéri egyetértés és méltóságteljes nyugalom jegyében zajlott le. Az erőskezű elnök nemcsak azt bizonyította be ezen a kongresszuson, hogy erélyes vezető, de azt is, hogy objektív vezető, aki olyan irányban vezeti a kongresszusi zsidóságot, amelyben az ellentétnek még csak lehetősége sem merül fel. Örömmel és bizakodással tölt el bennünket a jövőre vonatkozólag az a tény, hogy úgy a statusquo, mint az orthodox árnyalat megértéssel és testvéri szeretettel fogadta a kongresszusi zsidóság munkáját s hogy Stern Samu elnöknek sikerült a kölcsönös bizalmat, kölcsönös megértést és a testvéri együtt-

érzést mindhárom árnyalat között a legteljesebb mértékben kifejleszteni és megőrizni.

Az új alapszabályok hatalmas építőmunkára adnak alkalmat a magyar zsidóságnak. Az alapszabályok megteremtésével Stern Samu csak munkája kisebbik részét végezte el. A nagy, az igazán történelmi munka most vár rá, amikor az új alapszabályok adta lehetőségek következtében át kell szerveznie az egész kongresszusi magyar zsidóságot, meg kell teremtenie a magyar kongresszusi zsidóság aktívabb és eredményesebb jövendőjét.

Az a bizalom, amelyet a magyar zsidóság részéről a kongresszus zárólülésén átnyujtott ezüstkoszorú is jelképezett Stern Samu bölcs vezetésével szemben, erőt és kitartást adhat neki ahhoz, hogy ezt a nagy művét Isten segítségével be is fejezhesse. Stern Samu rálépett arra az útra, amelyet az 1868-iki kongresszus félbenhagyott és ezt az utat bizalommal fogja megjárni az ő vezetése alatt az egész kongresszusi magyar zsidóság.

Hisszük és bizunk benne, hogy Stern Samu, aki körültekintő, jövőbelátó bölcs intézkedéseivel már eddig is annyi surlódási felületet tudott lecsiszolni és annyi érdekellentétet tudott elsimitani, a jövőben is arra fogja fordítani munkássága legnagyobb részét, hogy a magyar zsidóság szétszórt erőit az adott lehetőségek között minél jobban egységesítse. Nehéz, rengeteg kitartást, céltudatosságot, türelmet és odaadást igénylő munka vár Stern Samura, azoknak a nagy feladatoknak elvégzése, amelyek kényes, komplikált, nehéz voltuk miatt maradtak évtizedekig elintézetlenül. De amint Stern Samu előtt a pesti hitközségi és országos irodai elnökök egész hosszú sorozatának, egy egész sor kitűnő és jóakaratú zsidó vezetőférfiunak nem sikerült eddig tető alá hozni a magyar zsidóság új alapszabályait s nem sikerült megvalósítani a több mint félévszázados tervet, az új zsidó nagygyűlést, Stern Samunak pedig elnöksége rövid ideje alatt sikerült mindezt megteremtenie, jogos a magyar zsidóság bizalma és reménye atekintetben is, hogy mindazok a kényes, komplikált és súlyos problémák, amelyek eddig a zsidó vezetők részéről szinte megoldhatatlanoknak deklaráltattak, Stern Samu bölcs, kitartó, energikus és céltudatos politikája következtében a jövőben sorra meg fognak valósulni.

Stern Samu az új statutumokkal valóban a kongresszusi zsidóság minden rétegéről gondoskodik. Sok hiányt pótolt,